

35^{let}

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XXI Ljubljana, september 1984 št.: 9

25. seja poslovnega sveta, 4. septembra v Ljubljani
Vesna Bleiweis

Osnutki gradiv o združevanju sozdov

Jedro seje poslovnega sveta je bilo namenjeno prvi oceni gradiv, ki so podlaga združevanju delovnih organizacij sozdov KIT in Mercator in so v javni obravnavi. Poslovni rezultati polletja, komercialne zadeve in sporazum v zvezi z obveznostmi do Tovarne sladkorja Ormož, so bile ostale teme v obravnavi poslovnega sveta sozd Mercator

Ocena gradiv za javno obravnavo združevanja obeh gospodarskih sistemov kaže, da vsi načelno sprejemamo v elaboratu in drugih aktih nakazane usmeritve, da pa ostaja predvsem tam, kjer naj bi se v novem sistemu pojavili novi subjekti, oblikovani po reorganizaciji sedanjih, še nekaj nerešenih vprašanj. Ta vprašanja je treba do konca javne obravnave razčistiti predvsem na osnovi posamičnih elaboratov, iz katerih bo razvidna teža argumentov tako tistih, ki dajejo podporo elaboratu o združitvi DO obeh sozdov, kot tistih, ki lahko dokažejo nasprotno. Vendar pa je pogoj, ki ga je sprejel poslovni svet, da se od opredelitve v izhodiščnem elaboratu ne odstopa v točki, ki zadeva razdelitev grosistične dejavnosti na Dolenjskem, nadalje pri združevanju mesno predelovalne industrije, pri samoupravnih organiziranosti trebanjske trgovine in pri ukinitvi delovne organizacije Mercator-Velepiskrba.

1984 so in niso dobri. V primerjavi z rezultati slovenskega gospodarstva smo zaostajali za nekaj indeksnih točk pri vseh kazalcih, s katerimi izkazujemo svojo poslovno (ne)uspešnost, med sorodnimi organizacijami oziroma sozdi, v slovenskem prostoru pa smo dokaj solidni. Vse to pa seveda v danih pogojih gospodarjenja.

Komercialne poteze tega meseca lahko ocenjujemo po izpeljanih akcijskih prodajah po znižanih cenah raznega blaga. Poslovni svet je podprl poslovno pobudo Grosista v Mercator-Nanosu, da bi se specializiral za prodajo pohištva, vendar pa je načelno poslovno odločitev treba pretehtati še z vidika vseh že uveljavljenih aranžmajev s specializiranimi organizacijami.

Sporazum o medsebojnih razmerjih med tovarno sladkorja in njenimi ustanoviteli bomo podpisali z grenkim priokusom in predvsem zaradi tega, ker gledamo posamično, za ozde ne predstavlja velikih bremen.

Nov proizvodni objekt Mercator-Konditorja bo začel s polno paro obratovati koncem letošnjega leta. Preselitev dosedanjih proizvodnih obratov, raztresenih po vsej Ljubljani, bo velika pridobitev, ki bo s sodobno tehnično opremo omogočala bolj kakovostno pri-

7. zasedanje delavskega sveta SOZD
Vesna Bleiweis

Komentirani poslovni rezultati

Polletni poslovni rezultati sozda, delo Delovne skupnosti SOZD v istem obdobju, spremembe planskih aktov in imenovanje delegata sozda v Poslovni odbor udeleženk sporazuma za izgradnjo prašičje farme v Krškem, so bile teme 7. zasedanja delavskega sveta 18. septembra letos.

Komentar generalnega direktorja sozda na poročilo o poslovanju sozda je pravzaprav vzpodbudilo ponovljeno delegatsko vprašanje Metoda Škranca, delegata delovne organizacije M-Hoteli gostinstvo. Vprašanje cene kapitala tudi znotraj sistema Mercatorja in njeno zajedanje v dohodek ter s tem tudi v politiko osebnih dohodkov in deklarirano solidarnost znotraj sistema je bilo jedro ponovljenega vprašanja.

V svojem komentarju je generalni direktor pritrdil utemeljenosti vprašanja, konkreten in celovit odgovor na vprašanje pa lahko najdemo v vsaki temeljni organizaciji posebej, v njenem dobrem ali slabem gospodar-

jenju. Podatki namreč kažejo velike razkorake v produktivnosti istovrstnih organizacij, za katere veljajo enaki, objektivno dani pogoji gospodarjenja. Ugotovitev je ilustriral s podatkom Splošnega združenja trgovine, ki je izdelalo rang lestvico produktivnosti trgovskih organizacij. Po teh podatkih med organizacijami živilske branže v Sloveniji na prvih mestih močno izstopata tozda Grmada in Dolomiti, medtem ko je postojnski Grosist na zadnjem mestu. Same poslovne rezultate sozda pa gre ocenjevati kot prehodne, kajti šele v drugem polletju naj bi se pokazali učinki zakonodaje s področja oblikovanja cen. Prav tako pa tudi učinki spoz-

nanja, da sprega proizvodnja-trgovina lahko deluje le ob uveljavljenih tržnih zakonitostih. Tako bodo šele letni poslovni rezultati osnova za objektivnejšo in celovitejšo oceno poslovnih rezultatov in pogojev, v katerih so bili doseženi.

Po mnenju delegatov je Delovna skupnost sozda opravila svoje delo solidno in v skladu s planskimi akti.

Na podlagi upravičenih predlogov članic sozda – upravičenost je preverila strokovna služba v Interni banki, potrdil pa delavski svet – se spremeni srednjeročni planski akt za leto 1984. Spremembe zadevajo investicijska vlaganja v objekte v skladu z določbo 37. člena sporazuma o temeljih plana sozda.

Po sklepu delavskega sveta bo tudi odprodan izrabljen računalnik NCR iz računalniškega centra v Postojni.

Dela na krški prašičji farmi gredo h koncu in treba bo urediti nekatere določbe iz sporazuma o izgradnji te farne. Ena med njimi zahteva tudi zaživetje poslovnega odbora, ki ima nalogo, da usklajuje stališča v vseh skupnih zadevah, ki zadevajo udeležence sporazuma. Delegat sozda je Mitja Ponikvar, namestnik pa Samo Dostal.

Potek združevanja DO iz sozdov KIT in Mercator

Kako naprej

V dneh, ko boste dobivali po pošti Mercatorjev časopis, se bodo člani izvršilnega odbora delavskega sveta tako v Mercatorju kakor v sozdu KIT pripravljali na skupno sejo. Ta bo 9. oktobra v Ljubljani.

Na dnevnem redu skupne seje obeh izvršilnih odborov je obravnavna pripomba, ki so jih poslale med javno razpravo o osnutkih gradiv o združitvi nekatere članice obeh sozdov. Teh je bilo 23. Izvršilna odbora naj bi te pripombe sprejela ali odklonila ter jih kot enoten predlog sprememb in dopolnitev k osnutkom ponudila delegatom delavskih svetov.

V času, ki je bil s strani IO določen za poprejšnjo obravnavo, se je sestalo več političnih aktivov in poslovnih delavcev v delovnih organizacijah, zlasti v tistih, v katerih so predvidene z osnutki gradiv tudi reorganizacije zaradi zaokrožitve dejavnosti in specializacije. Nekaj zapažanj s teh sestankov smo priobčili tudi v tej številki.

V predzadnjem ali zadnjem tednu tega meseca, kakor je načrtovano, morajo predlog IO obravnavati delavski sveti v ozdih in razpisati referendum. Hkrati morajo določiti predloge posamičnih elaboratov o združitvi in predloge sprememb tistih svojih internih samoupravnih aktov, ki so podlage za njihovo reorganizacijo. Vse članice sedanjega sozda Mercator in članice sozda KIT bodo seveda sprejemale spremembe samoupravnih aktov na ravni sozda, delovne in temeljne organizacije iz sozda KIT pa še samoupravni sporazum o poznejši združitvi v sozd Mercator-KIT.

Tiste temeljne in delovne organizacije iz sestava obeh sedanjih sozdov, ki niso sledile programu, predlaganem v osnutku elaborata o združitvi, čaka po združitvi postopno organizacijsko prilagajanje postavljenim načelom racionalnega poslovanja in v določenem roku tudi reorganizacija, kateri so se zdaj izmaknile.

V tej številki

Iz poprejšnjih razprav po DO o osnutkih gradiv za združitve DO iz SOZD KIT in SOZD Mercator str. 2

Razgovor v Mercator-Eti str. 3

Zapis v Tovarni mesnih izdelkov v Ljubljani str. 3

Mercator v Posavju: Kakovostno vino iz Leskovške kleti – Načrti M-Kmetijskega kombinata Sevnica str. 4

Mercator na Dolenjskem: Kolektiv iz Šentjerneja str. 5

Položaj zadružne in delovne enote str. 6

Vesti iz računalniških centrov str. 6

Nanosove vesti: Podprli združevanje, Pravnik svetuje, Franček iz Kopra javlja itd. str. 7–8

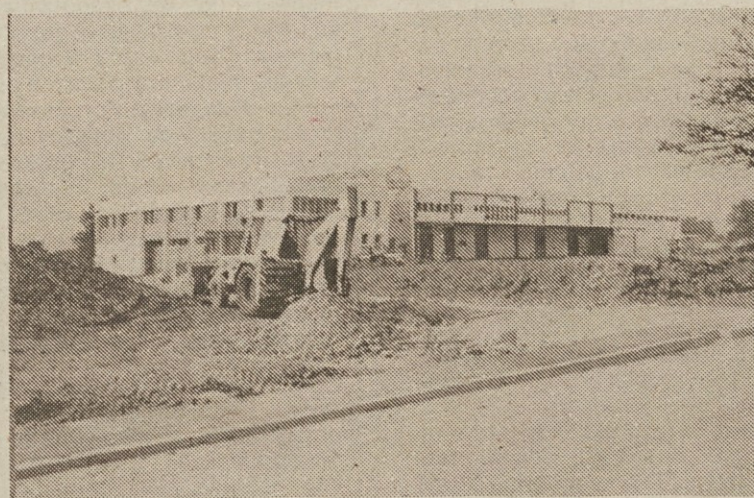
V M-Trgoavtu pričakanja ob združitvi uresničena str. 9

Premalo kontrolnih informacij v združenem delu str. 9

Mercatorjev mozaik: Otvoritve, Srečanja, Izleti str. 10

Ocena akcijskih prodaj, Čestitke poslovnim partnerjem str. 11

Na izlete z domačo agencijo str. 12

pravo kruha in peciva in proizvodnjo tudi tehnološko najzahtevnejših vrst pekarskih in slaščičarskih izdelkov. Zaključna dela na 3.500 m² velikem proizvodno-poslovnem objektu – zunanjščina in notranjščina. Foto: K. Hvastja

Iz priprav na javno obravnavo

Vesna Bleiweis

Zagovarjanje prvotnih, korenitih zasnov – priložnost za izmikanje?

Koncem avgusta so se začele pospešene priprave na izvedbo javne razprave o gradivih za združitev dveh gospodarskih sistemov, ki tako z dejavnostjo – od primarne proizvodnje do izvoza – kot področno, pokrivata velik del slovenskega prostora. V prvi del javne razprave so se poleg poslovnih in strokovnih delavcev vključili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, vsi z namenom, da v pripravljalni fazi dorečejo in oblikujejo enotna, skupna stališča glede organiziranja in delovanja novega gospodarskega in samoupravnega sistema, ki naj bi mu bilo ime SOZD Mercator – KIT.

Prisotvovali smo nekaterim razgovorom v posameznih organizacijah in zabeležili naslednje ugotovitve.

Rožnikovci o sebi in novi delovni organizaciji

Namen razprave v delovni organizaciji Mercator-Rožnik je bil oblikovati skupna stališča poslovnih in družbenopolitičnih delavcev oziroma organizacij o dokumentih, ki sta jih v javno obravnavo posredovala izvršilna odbora obeh sozdov. Rožnikovci so v oblikovanju svojih stališč natanko pretehtali predvsem svoj položaj in predlagano reorganizacijo, ki izhaja iz elaborata o združevanju OZD iz sestava sozda KIT in sozda Mercator. Iz sprejetega stališča izhaja, da je predlagani koncept

oziroma predlog za reorganizacijo delovne organizacije Mercator-Rožnik sprejemljiv kot edino mogoče izvedljiv program v danem trenutku. Ta skupna in enotna ocena pa ne pomeni, da v Rožniku nimajo utemeljenih predlogov za boljše organiziranost in delitev dela predvsem v trgovini na drobno v ljubljanski regiji. Vendar teh razmišljanj ne postavljajo kot zahteve po spremembi zamisli o reorganizaciji delovne organizacije, ki je predlagana v elaboratu, temveč kot zahtevo samim sebi, da v nadaljnjem postopku sporazumevanja in dogovarjanja znotraj delovne organizacije samoupravno in ekonomsko utemeljijo ter izpopolnijo specializacijo in delitev dela med članicami nove delovne organizacije. S to odločitvijo in opre-

delitvijo do predlaganih dokumentov so Rožnikovci zavrnili tudi očitek, da se na postopek združevanja odzivajo z euforijo čustev in zasebnih pogledov, ne pa z močjo dokazov.

Posebno mesto v razpravi so imele spremembe samoupravne organiziranosti oziroma predlagane samoupravne povezave metliške in trebanjske trgovine.

Za te pa so ugotovili, da rešitev ni odvisna samo od enotne podpore predlaganim povezavam s strani Rožnika, temveč tudi od partnerjev pri oblikovanju novih ozdov. Enotna in soglasna podpora poslovnih in družbenopolitičnih delavcev Rožnika predlaganim dokumentom je izhodišče za pripravo ločenih elaboratov in javni razpravi o združevanju v sozd Mercator-KIT.

V razpravi je bil večkrat omejen prenos poslovanja na debelo novomeškega Standarda v ljubljanski Grosist. Novomeščani namreč pri združevanju oziroma povezovanju v KZ Krka vztrajajo na celoviti in zaokroženi trgovski enoti v sestavi kmetijske zadruge. Te zahteve podpirata tako družbenopolitična skupnost kot tudi KZ Krka.

Nesporazum je nastal pri povezovanju tozda TMI v KŽK Kranj. Nepotreben zaplet okrog določitve sedeža temeljne organizacije, ki naj bi združevala mesno predelovalno industrijo novega sozda, je sprožil vrsto razhajanj pri uresničevanju razvojnih zasnov in možnosti ter odkrito pokazal, da je načelo o odprtosti področij za samoupravno in gospodarsko povezovanje lahko le deklarativnega pomena.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim izhodiščnih gradiv za oblikovanje novega sozda, je kolegij soglasno sprejel enotno stališče: v vseh organizacijah iz sestava sedanje delovne organizacije Mercator-Velepiskrba

pogovora je vela očitna pravičnost za povezovanje v enoten gospodarski in samoupravni sistem, vendar opredeljenimi razvojnimi načrti in ovrednotenimi možnostmi za njihovo uresničevanje. Gre za razvojni program, katerega nosilka naj bi bila v tem delu dolenski prostor preurejena KZ Krka. Nosilci povezovanja od novega sozda terjajo, da nedvoumno zagotovi uresničevanje načrtov, ko bodo količinski opredeljene v ločenem posebnem elaboratu o združevanju v novo obliko organiziranosti KZ Krka. Kot odprt problem je bil v tem razgovoru izpostavljen tudi vprašanje oziroma delovanje zadrudne hranilno kreditne službe in Interne banke predvsem na področju usklajevanja politike do hranilnih vlog.

Oblika samoupravne organiziranosti ene od dejavnosti

Razgovor poslovnih organizacij v KZ Trebnje in tozdu Gradišče Trebnje s predstavniki obeh sozdov naj bi prinesel dogovor o obliki povezovanja kmetijske in trgovske dejavnosti tudi glede oblik samoupravne organiziranosti. V razgovoru je bilo očitno, da organiziranost dveh temeljnih organizacij po načelu dejavnosti (kmetijski in trgovski tozd), ki jo zagovarja TOZD Gradišče Trebnje, ni smotrna, tako z vidika tekoče dejavnosti kmetijske zadruge kot tudi ne z vidika sedanjega poslovnega predmeta Gradišča. Kot smo iz razgovora oziroma oblikovanega stališča razumeli, je bilo jabolko spora promet kmetijskim repromaterialom (sem pa v zadruzi štejejo tudi promet z gradbenim in drugimi materialom, potrebnim za gradnjo kmetijskih objektov) odstranjeno. Ves promet, glede na blagovno skupino, so di v delovno enoto trgovina. Na osnovi tega naj bo zasnovan tudi elaborat, ki naj ekonomsko utemelji ustanovitev oziroma povezanost dosedanjih ozdov enovito delovno organizacijo. Iz razprav, ki smo jih omenili našem sestavku, sledi, da s oprta vprašanja, ki nastajajo se porajajo v zvezi z gradivom o združevanju delovnih organizacij dveh velikih sistemov, lahko rešujejo s strpnostjo in prilaganjem, vendar le do tiste mere, ko te bolj ali manj subjektivni lastnosti vseh partnerjev, v nadaljnjem postopku sporazumevanja zagotavljajo tudi najsmotrnejše in najučinkovitejši ekonomske in samoupravne povezave. Obravnavanje gradiv o stališčih premoči, čustvenosti navsezadnje tudi krajevnih zavetev, v vseh fazah sporazumevanja lahko dokazujejo le naša majhnost in zaplankanost, pogojeno s strahom, da v velikem sistemu izgubljamo svojo identiteto in veljavo. Ti dve pa s lahko merita in dokazujeta vsebinsko povsem drugačnim prvinami. V obravnavanju vseh nadaljnjih gradiv o združevanju sozdov dajmo prednost njim.

Prejeli smo

Podpora republiških sindikalnih forumov združevanju

Izvršna odbora sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije in trgovine sta na skupni seji 30. avgusta 1984 obravnavala »elaborat o združevanju DO iz SOZD KIT in SOZD Mercator ter ostale dokumente iz gradiva za javno obravnavo in sprejela naslednja stališča.

Izvršna odbora ocenjujeta pobudo o združevanju kakor tudi cilje ter ekonomsko upravičenost združevanja organizacij združenega dela iz SOZD KIT in SOZD Mercator ter DO Kmetijsko gospodarstvo Kočevje za pozitivno in jo v celoti podpirata.

Pobuda o združevanju, ciljih združevanja in predloženo gradivo o notranji reorganizaciji delovnih organizacij in temeljnih organizacij združenega dela iz sestava obeh obstoječih SOZD in DO Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, so v skladu s sklepi Zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ, ki so bili sprejeti 28. junija 1984 ob obravnavi delovanja trgovinske mreže.

Izvršna odbora ocenjujeta predloženo gradivo za dobro osnovo za organiziranje široke javne obravnave v vseh kolektivih organizacij združenega dela obeh SOZD in DO Kmetijsko gospodarstvo Kočevje. Predloženi predlog združevanja delovnih organizacij obeh SOZD predvideva širše reorganizacije v večini obstoječih enovitih delovnih organizacij in v DO s tozdi. Tovrstno združevanje ob hkratni reorganizaciji posameznih udeleženk združevanja zaradi doslednejše delitve dela in specializacije, zahteva širšo politično in samoupravno aktivnost vseh udeleženk. Vsled tega izvršna odbora nalagata koordinacijskima odboroma sindikata SOZD KIT in SOZD Mercator ter konferencam OO ZS delovnih organizacij v sestavi obeh sozdov, vključijo v razpravo in zagotovijo, da se bo sleherni delavec seznanil s predlogi reorganizacije in cilji združevanja. Koordinacijska odbora sindikata obeh sozdov si morata še posebno prizadevati, da bodo vse pobude in morebitne dopolnitve gradiv strokovno obravnavane in vnešene v končno besedilo sporazumov.

Predlagana združitev in reorganizacija delovnih organizacij SOZD KIT in SOZD Mercator ter DO Kmetijsko gospodarstvo Kočevje pomeni tudi bistveno spremembo večjega dela kmetijstva, živilsko predelovalne industrije ter notranje in zunanje trgovine v ljubljanski, gorenjski in dolenski regiji.

Izvršna odbora opozarjata, da združevanje delovnih organizacij v sestavi obeh sozdov ne sme povzročiti poslabšanja sodelovanja s SIS za preskrbo in organizacijami združenega dela, ki zagotavljajo preskrbo prebivalstva s prehranbenimi izdelki.

Izvršna odbora predlagata, da se še pred združitvijo opravijo potrebni razgovori z vsemi OZD in SIS za preskrbo, s katerimi so sklenjeni sporazumi o sodelovanju in zagotavljanju preskrbe prebivalstva.

Izvršna odbora predlagata, da se v razpravo o novi organiziranosti in ciljih združevanja OZD obeh SOZD vključijo tudi občinski svet ZS, v katerih je sedež OZD iz sestava SOZD KIT in SOZD Mercator ter DO Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, ter pristojne regijske gospodarske zbornice.

Sekretar RO: Žavbi Rudi

– Se ti ne zdi, da bi bila ta kletka nevarna, če bi imela steklo prosojno samo v eni smeri?
– V kateri?

Mercator-Velepiskrba se ukine

Kolegij direktorjev temeljnih in delovne organizacije Mercator-Velepiskrba je ocenjeval gradivo obeh izvršilnih odborov z vidika organiziranosti trgovine (predvsem na debelo), ki jo ponuja gradivo. Skupna ocena predlaganega elaborata je: elaborat odstopa od zasnove o organiziranosti trgovine sozda, ki smo jih sprejeli pred dvema letoma. V tem delu ocenjevanja predloženega gradiva, so se ogrevali za bolj korenite spremembe, ki bi zagotavljale smotrnejše povezave trgovske dela novega sozda. V zvezi s tem so izrekli nekaj kritičnih primerjav z zamisljo združevanja in ekonomskega povezovanja, ki jo je nakazovalo gradivo, predstavljeno na eni od prejšnjih sej poslovnega sveta. Direktorji temeljnih organizacij, ki jih zadevajo reorganizacije, so poročali o poteku dogovarjanja in usklajevanja v okoljih, ki jih reorganizacije živo zadevajo.

Prav v zvezi z nepripravljenostjo zanje v nekaterih Mercatorjevih organizacijah so menili, da so si te organizacije z enostavnim »ne« izbrile privilegiran položaj, s tem pa zapletle že tako nedomišljeno organiziranost trgovine, pa tudi nekaterih drugih dejavnosti.

so direktorji nosilci priprav za izdelavo dodatnih gradiv – predvsem elaboratov o utemeljenosti novih samoupravnih in ekonomskih povezav – s katerimi naj bi podprli dokumente, ki so v javni obravnavi.

Pogojevanje z zagotovitvi

Prvi tripartitni razgovor: TOZD Standard Novo mesto – TOZD Grosist Ljubljana – KZ Krka je prinesel sam dogovor – skupna delovna telesa za pravilno elaborata, s katerim naj se potrdi ali pa ovrže zamisel samoupravnih in poslovnih povezav, ki jih predvideva elaborat o združevanju OZD iz sestava SOZD KIT in SOZD Mercator. Iz

»Niso le kužki tisti, ki veselo in dobričajoče mahajo z repki, ko jih gospodar potreplja po glavicah (priden kuži, priden!).

So situacije, kjer še najtreznejša misel ne odtehta zvestega in krotkega pogleda ter vnetega pritrjevanja (mahanje z repkom je vključeno).

Ne potrebuješ posebne sposobnosti, da se obdaš z nesposobnimi (mnogi kužki sami pritečejo).

Velikosti psa ne moremo oceniti po dolžini njegove repa (lahko pa po tem, kako z njim maha).

Prijatelja ne spoznaš le ob nesreči, ampak tudi ob reorganizaciji (kuži že ve, zakaj in komu maha z repkom).

M. D.

Vesna Bleiweis

Streha sozda ne sme biti potuha

Zato je bil naš razgovor bolj namenjen celoviti oceni uresničevanja ciljev, kot opredeljevanju do uresničevanja posameznih, natančno določenih ciljev. V razgovoru so sodelovali: direktor M-Ete Alojz Franc, predsednik delavskega sveta Marjan Plahutnik, vodja proizvodnje Anica Rak in vodja splošne službe Marica Tajč...

Bleiweis:
S katerimi merili oziroma skozi kakšno lupo ocenjujete združitev po enem letu?

Alojz Franc:

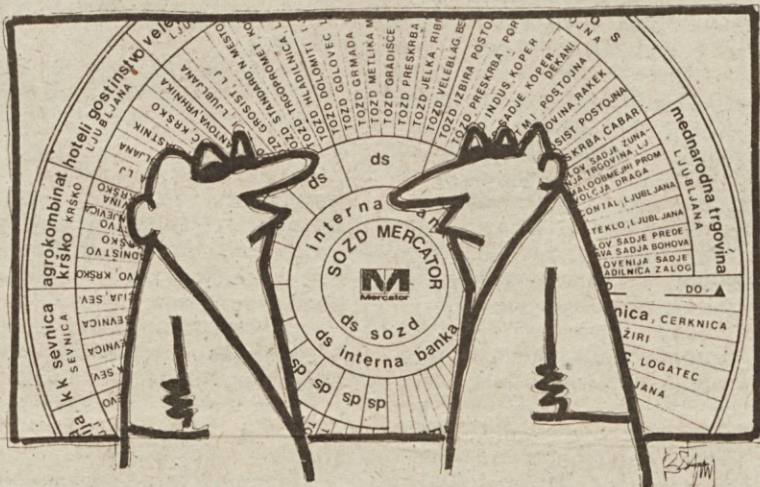
Če ocenjujemo na splošno, smo zelo blizu tistega, kar smo si v elaboratu postavili kot cilj združitve. Skozi načela združevanja, ki so v Mercatorju zelo široka in puščajo organizaciji, ki se združuje dokaj proste roke tako glede samoupravnega in poslovnega položaja, se v našem delovanju, odkar smo v sozdd vleče rdeča nit: streha, ki smo jo z združitvijo v sozd dobili ni in ne sme biti potuha za uspevanje, nedelavnost in neproduktivnost. To spoznanje pri nas uveljavljamo kot moralno obveznost vsakega delavca, kajti ni nam vseeno ali nas v tem sistemu tretirajo kot »kilo kumarico« ali pa kot proizvodno organizacijo, ki poleg tega, da slovi po tem proizvodu, s solidnimi poslovnimi rezultati in kakovostno proizvodnjo afirmira sebe in celoten Mercator. Iz te osnovne misli, ki je bila prisotna že ob samem dogovarjanju o združevanju, izhajajo tudi naša lastna prizadevanja za uredničenje v elaboratu postavljenih ciljev. Seveda pa je jasno, da smo z nekaterimi zadevami bolj, z drugimi manj zadovoljni. Prav gotovo je vključitev v organiziran trgovski sistem zagotovilo za lažji in večji plasma proizvodov na notranjem trgu. Po naših podatkih se je blagovni promet z organizacijami v sestavi Mercatorja v letu po združitvi fizično povečal za 6%, pri tem pa moram poudariti, da bi se ta lahko še več, če bi lahko ponudili večji izbor izdelkov in pa, če tudi v sistemu Mercatorja ne bi delovali nekateri izrazito lokalni faktorji. Rast povečanja notranjega prometa je z elaboratom sicer predvidena višje, vendar prej navedeni razlogi terjajo nekoliko potrebnosti in dolgoročnosti.

menil bi izredno dobro sodelovanje z M-Mednarodno trgovino preko katere takorekoč tekoče urejamo svoje izvozne in uvozne težave. Naši investicijski načrti – posodobitev proizvodnih linij, so sicer vključeni v srednjeročni plan sozda vendar se zavedamo, da je možno le postopno uredničenje. Objekti, edina še ne skoraj sto procentna odpisana osnovna sredstva, nam v prizadevanjih za tehnološko zahtevnejšo predelavo in bistveno povečanje proizvodnje v tem trenutku ne pomenijo dosti. Spremenjena zakonodaja oziroma zakonodaja, ki zadeva zagotavljanje obratnih sredstev, bo le še dodatno negativno vplivala na uresničitev ciljev, ki smo si jih postavili v elaboratu in ki zadevajo investicijska vlaganja.

Anica Rak:
Zastarela tehnična oprema in pa nekatere nedorečenosti v organizaciji dela in delovnih postopkov nas resnično omejujejo pri širitvi asortimana, kakovosti in povečanju proizvodnje ter stroških te proiz-

vodnje. Čeprav smo se predvsem zadnjih slabosti, to je organizacije dela, v nekaterih fazah dela, potihem že sami zavedali, nam jih je jasno pokazala že sama delna uvedba računalniške obdelave podatkov. Kot vodji proizvodnje se mi zdi potrebno poudariti, da nam je vključitev v SOZD Mercator prinesla zanesljivo preskrbo z repromateriali ob enem pa nam v letošnji mrtvi sezoni zagotovila delo s polno paro. S te plati ocenjeno sodelovanje z M-Mednarodno trgovino oziroma z Intermercantom, je vse hvale vredno. Vendar se

nam pri izvozu vedno postavlja vprašanje dosežene izvozne cene. Za nas bi pomenilo 20% izvoza proizvodnje po cenah, ki jih lahko dosežemo na tujem trgu tolikšno izgubo, da je ne pokrijemo s prodajo doma. Naši proizvodni stroški – od vhodnih surovin, embalaže in energije so tolikšni, da nam jih partnerji ne priznavajo. Naša konkurenčna sposobnost je torej odvisna od znižanja proizvodnih stroškov, kar pomeni najprej počistiti lastne organizacijske slabosti, ne toliko v samem proizvodnem procesu kot pri vhodni in

— *Ti, kaj pa pomeni kvadratura kroga?*

Tovarna mesnih izdelkov v primežu mesne krize

Dražja koruza polni kavlje v mesnicah

Bolj, ko sem premišljeval, kaj naj bi zapisal v uvodni stavek prispevka o (pre)več in (pre)malo živine in mesa, bolj je silila v ospredje osnovna bolečina slovenskih živinorejcev, mesarjev in izdelovalcev mesnih izdelkov: cena koruze. Cena, ki je (s čigavim dovoljenjem?) izničila povprečno 450 do 600 dni trajajoči trud rejcev živine, ko je prelomila svetovno povprečje v vrednosti kilograma mesa pisanca. Po vsem svetu se za kilogram takega mesa dobi od 8 do 10 kg koruze, pri nas pa od julija letos le 4,60 kilograma. O tem kriminalnem početju pridelovalcev koruze nikakor ni besede in dejanja z zvezne ravni, ki bi to preprečilo in postavilo na enotnem jugoslovanskem tržišču poljedelca in živinorejca v pravo vrednostno razmerje.

Žal je le tako mogoče uvesti zapis o trenutnem položaju Tovarne mesnih izdelkov, Mesarska 1, delovne organizacije Mercator-Velepiskrba.

»Na domačem trgu je upadla prodaja mesa in mesnih izdelkov v sedmih mesecih za povprečno 18 odstotkov,« je povedal vodja komercialne tozda Janez Selan. Po podražitvi (16. julija) prodajo precej manj svinškega mesa. Pri govejem mesu se je povečalo zanimanje za cenejše dele; dražji in kakovostnejši ostajajo na kavljih. Če smo že omenili datum podražitve, navedimo še, da so v tednu pred povišanjem cen prodali toliko, da je letošnje julijsko povprečje za 11 odstotkov višje od lanskega. V mesnici na Mesarski so na primer v soboto prodali podražitvi-jo iztržili kar 520, tisoč dinarjev. Seveda pa bodo avgustovski indeksi prodaje prav klavrni.

»Lani smo v sedmih mesecih
zaklali 6516 prašičev, dokupili

izhodni kontroli. Tu pričakuje-
mo, da nam bo prav računal-
niška obdelava podatkov
občutno pomagala odpraviti
utečene delovne navade, po-
stopke in komunikacije.

Marica Tajč
Sama po sebi računalniška obdelava podatkov ne bo prinesla ničesar, če istočasno ne bomo rešili primernosti kadrov. Višja stopnja tehnične opremljenosti za spremljanje npr. skladiščnega poslovanja, nujno terja večjo stopnjo strokovne usposobljenosti delavcev. Torej je tudi ustrezná kadrovska politika ali pa če hočete, zasedba delovnih mest s strokovno usposobljenimi delavci – ne samo na osnovi njihovega dosedanjega izkustva – pogoj za to, da se čimbolj približamo svojim razvojnim ciljem. V daljšem časovnem obdobju pod sozdovo streho se bo tudi to lahko pokazalo kot rezultat uresničevanja elaborata o združitvi.

Bleiweis
Eta je v l. polletju letos – po podatkih SDK – na 69. mestu med 100 organizacijami v Sloveniji z najvišjo ustvarjeno akumulacijo. Kako komentirate ta podatek?

Alojz Franc:
Podatek je prehodnega pomena. Že prej je bilo omenjeno, da smo zaradi dobre poslovne odločitve v sicer mrtvi sezoni delali s polno paro. Poleg tega pa je po treh letih zamrznjenih cen tudi na tem področju prišlo do otoplitve. Morda bi bilo bolje naše stanje primerjati z nami sorodnimi ozdi. Splošno združenje predelovalcev vrtnin in povrtnin Jugokonzerva je izdelalo rang lestvico, kjer smo praktično po vseh kazalcih uspešnosti na 1. do 7. mestu v Jugoslaviji. Z navdušenjem nad prehodnim stanjem ne gre pretiravati, saj se prava sezona in torej tudi učinek cene kapitala za nas šele začneja.

Bleiweis

Za celovitost ocene ni pomembna samo ocena poslovnih in strokovnih delavcev temveč predvsem tudi glas, ki se sliši na organih samoupravljanja ali pa za vogali.

Marjan Plahutnik:

Mislili, da smo si ob združenju natočili čistega vina. Vedeli smo, kam gremo in kaj prinašamo s seboj. Menim, da lahko izrazim misel, da pretiranih izbijanj in odklonilnih ocen našega položaja v sozdu ni. Rad pa bi izkoristil priložnost in v imenu delavskega sveta naše organizacije na eno od zasedanj povabil generalnega direktorja SOZD. Naši delegati so to željo že večkrat izrazili.

Bleiweis

In delegatska baza iz Ete v
sozdu?

Anica Rak:

Škoda, da na zasedanjih delavskega sveta ne izpeljemo ideje o predstavljanju problematike posameznih organizacij, članic sozda. Tako bi nam bili problemi posameznih organizacij ali pa kar celotne dejavnosti bližji. Z lahkoto pa bi mned njimi poiskali tudi skupni imenovalc, na osnovi tega pa tudi opredeljevali ukrepe oziroma predlagali strokovnim službam določene aktivnosti. Ker se med seboj ne poznamo dovolj, niti po poslovni plati, še manj pa po osebnih, so razprave na delavskem svetu omejene zgolj na gradivo, za katerega moram reči, da je dobro pripravljeno, vendar pa živa beseda o problemih lahko povsem spremeni naravo problema.

V skupnem seštevku je pri goveji živini položaj prav tako skrb vzbujajoč kot pri prašičih. Lani so v TMI zaklali 2989 goved in dokupili 392 ton mesa. Letos so zaklali 3257 goved in dokupili 296 ton mesa.

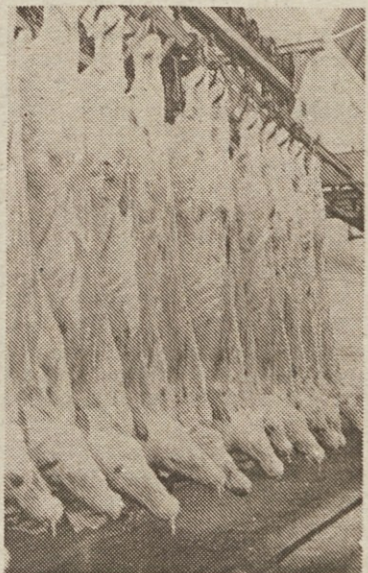
»Zakol v naši klavnici je bil večji zaradi tega, ker je pričelo kmetom zaradi predolge zime zmanjkovati krme, ki je pa niso mogli začasno nadomestiti s predrago koruzo. V zakol pa smo sprejeli tudi vso ponujeno živino tistih zadrug, s katerimi imamo pogodbe o trajnem sodelovanju. S tistimi, s katerimi nas vežejo kupoprodajna razmerja, pa ravnamo primerno razmeram na tržišču.

Zanimivo pa je tudi, da se je ponudba živine močno povečala po zvišanju odkupnih cen, medtem ko je v prvi polovici julija nismo mogli dobiti,« je razčlenil stanje poznavalec teh razmer.

Že precej let govorimo o pridelovanju cenejše domače krme. Ta naj bi tudi preprečila umetno zviševanje cen koruze. A to hotenje ne bo prav lahko uresničiti. Zakaj ne? Ko sem nedavno pripravljaj oddajo za radio Glas Ljubljane »Varujmo kmetijska zemljišča«, je prebivalka naše občine boleče dejala: »Katera in kje, če so že vse pozidali!«

Mar je tudi ta mesna kriza že davek za urbanistično (ne)strokovnost ali pa nespoštovanje stoletnih posebnosti pri pozidavanju naše majhne, svojske deželice? Prenagljeno ravnanje urbanistov, projektantov, gradbincev in investitorjev, bomo žal dolgo, dolgo plačevali.

te Janez Selan in opozoril predvsem na problem močne razslojenosti kupcev. Nekateri imajo že prenapolnjene skrinje, velika večina pa ne more kupiti več niti posamične zarebrnice.

Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica

Vesna Bleiweis

Uresničljivi le na vseh ravneh usklajeni plani

V pogovoru z direktorjem Mercator-Kmetijskega kombinata v Sevnici, Albinom Ješelnikom, smo želeli izvedeti, kako bodo kljub naravnim ujmam, ki že dve leti zapored neusmiljeno klestijo po sevniškem območju, uresničili tekoče in srednjeročne naloge.

Boste želi, kot ste sejali?

Albin Ješelnik: Svojo oceno o uresničevanju sprejetih razvojnih, predvsem pa proizvodnih programov, smo dali že v razgovoru s predstavniki republiških komitejev za trg in cene ter kmetijstvo in predstavniki sozda ter družbenopolitične skupnosti, v kateri imamo sedež. Ta razgovor je bil letos. V njem smo posebej izpostavili uresničevanje plana proizvodnje, za katerega lahko z zmernim optimizmom trdim, da bo tako tekoče kot srednjeročno uresničen. Ujme, ki že dve leti zapored povzročajo ogromno škodo tako v naši lastni proizvodnji kot v družbeno usmerjeni kooperantski proizvodnji, so povzročile ogromno materialno škodo, vendar pa nam niso vzele poguma za optimistično uresničevanje sprejetih programov. Te ujme so sicer nekoliko upočasnile uresničevanje proizvodnega in razvojnega tempa, kajti obnova tako hmeljnikov kot sadovnjakov ter drugih kmetijskih površin terja svoj čas.

V kooperantski proizvodnji, ta je usmerjena predvsem v meso in mleko, pa nas pesti občutno manjša proizvodnja lastne krme. Za sadjarsko proizvodnjo se mi zdi izredno pomembno dokončanje gradnje manipulativnega skladišča na Blanci in pa uresničevanje tekočega programa preusmerjanja kmetij. Rezultati neke dejavnosti — predvsem kmetijske, niso vidni čez noč, čeprav se nekateri že kažejo kot posledica povečane skrbi celotne družbene skupnosti za to dejavnost.

Naš kombinat je nosilec razvoja kmetijstva in trgovine v

občini, poleg tega pa se kot pomembnejši proizvajalec vključuje tudi v družbeno usmerjeno proizvodnjo po programih Republiškega komiteja za kmetijstvo. Kot sestavni del Mercatorja pa se je dolžan obnašati tudi v skladu z normami, ki veljajo znotraj tega sistema. Zato moramo posebno pozornost posvečati usklajevanju planov na vseh treh ravneh, saj so le tako usklajeni plani uresničljivi tudi z materialnimi osnovami.

Manj pa sem zadovoljen z razvojem trgovinske dejavnosti. Sevnica je edina občina, ki nima blagovnice. Čeprav smo jo načrtovali. Z adaptacijami in preurejanjem manjših trgovin ne moremo reševati razvoja trgovske dejavnosti, čeprav prav za njen razvoj niti pretekli, še manj pa prihodnji časi ne kažejo svetlih obzorij. Vendar pa menim, da moramo vztrajati na izgradnji oskrbovalnega centra, ki bo poleg potrebnega kmetijskega repromateriala, kuriva in drugega podobnega blaga služil tudi za skladiščenje občinskih blagovnih rezerv. Podpora za izgradnjo tovrstnega objekta je. Čaka nas realizacija.

Bi bilo umestno, če bi se kmetijec hvalil z razvojem trgovine?

Albin Ješelnik: Vprašanje nedvomno izvira iz do sedaj še nerešenih statusnih zadev okrog samoupravne organiziranosti trgovske dejavnosti v našem kombinatu. S trgovino se ukvarjata dve temeljni organizaciji, kar pomeni razdrobljenost v poslovanju, s tem pa ustvarjamo dodatne probleme, ki so v trgovini že tako nakopičeni. Zavedamo se, da bomo prav lastnim

slabostim v prvi vrsti morali posvetiti vso pozornost in z ustreznimi ukrepi odpraviti dvotirno poslovanje, vendar pa pri trgovini v sestavu kmetijskih organizacij ne moremo mimo nekega dejstva — to je podeželska trgovina, ki poleg oskrbe z osnovnimi proizvodi opravlja še drugo vlogo, ki je trgovina v bolj zgoščenih naseljih ne opravlja, oziroma je nima. Gre za funk-

Mercator v Posavju

cionalno vez, bodisi med proizvajalci bodisi med ostalimi, ki zagotavljajo blago, ki sodi v naš prodajni program — gre za preskrbo z kmetijskim repromaterialom in odkup. Ta trgovina je torej obenem prodajno mesto in odkupno mesto. S to njeno vlogo so olajšane mnoge organizacijske težave in komunikacije. Na kratko bi dejal takole: kmetijec ni trgovec in trgovec ni kmetijec. Strogo ločnico je tam, kjer sta povezana v nek gospodarski sistem, težko postaviti.

Vrniva se k izhodiščnemu vprašanju — kmetijski proizvodnji. Kvantificirajte njene rezultate in načrtovanje.

Albin Ješelnik: Prvi podatki oziroma ocene količinske proizvodnje za letošnje leto kažejo, da bomo tako v lastni kot kooperacijski proizvodnji dosegli odkup 4 milijonov litrov mleka, 1000 komadov pitancev, 600 ton mesa, cca 400 ton jagodičevja, vrtnin in povrtnin, 105 ton hmelja in 2.800 ton jabolk. Hmelj in jabolka, ki naj bi dala glavnino deviznega izkupička, sta letos

Aurora in Golding v pivovarne

Vesna Bleiweis

Hmelj — zeleno zlato

Prve dni septembra so v Loki, kjer je obrat tozda Proizvodnja Mercator-Kmetijskega kombinata v Sevnici, delavci s hmeljevki obrali zadnje rastline.

»Lani jo je naš obrat slabo odnesel. Toča ga je neusmiljeno sklestila,« je dejal vodja obrata Ivan Možic. »Letos pa nam je prizanesla in obe sorti, Aurora in Golding sta dobro obrodili. Še najbolj pa sem vesel vremena ob obiranju. Hitro spravilo in sušenje pomenita prihranek pri energiji, pogoji dela so znosnejši, zraven tega pa vremenski pogoji omogočajo spravilo najbolj kakovostnega pridelka.«

Kampanja obiranja hmelja traja štirinajst dni in približno sedemdeset delavcev (50 sezonskih) dela dan in noč v dvanajst urnih turnusih. Prikolice, polne zelenega zlata, kakor po tekočem traku ustavljajo pred sušilnico, kjer se hmelj strojno obere, suši, pa spet vlaži in polni v bale. Zelene rastlinice imajo droban, rumen cvetni prah, ki je osnovna surovina pivovarjarjev. Za 100 litrov piva ga potrebujejo 200 gramov.

Hmelj obirajo v glavnem sezonski delavci. Z enim od njih, krepkim in nasmejanim Zagor-

cem, ki je delal pri sušilnih pečeh, je stekla beseda o njegovem delu. »Čujte, vsaki dinar mi je dobrodošel. Ko doma ni več kaj, otavo smo pospravili, žito tudi, pa kaj, tisto kar je za kapati, pa lahko ženske same. Že dvajset let obiramo hmelj — prej smo hodili v Savinjsko dolino, zdaj pa pridemo sem, ne. Kak je treba pri peči, že znam, po vonji vam povem, kdaj je treba obrniti mreže. Samo delo ni tak težko, kak je težko prenašati vročino (tudi do 62 stopinj) in pa vonj. Pa ko se navadiš, gre, ne. Kak je plačano? Pa dobro bi bilo, ak bi bilo več. Ali i tak ni slabo. Vsaki težakov dinar je težki, ne.«

Dati mu moram prav — 120 din na uro za ropot, oster vonj ter vročino ali prepričanje — podnevi in ponoči, je težko prislužen denar.

Ves pridelek hmelja bo Kmetijski kombinat izvozil. Deležni bomo (tu mislim kombinat in družbeno skupnost) deviz; pravega piva, zvarjenega iz pravega hmelja, pa bolj malo.

zaradi toče prav glede izvoza vprašljiva. Hmelj glede količine (ni še končana celotna obnova lani uničenih hmeljišč), jabolka pa niso več primerne kakovosti, tako da računamo, da bomo cca 1500 ton jabolk prodali za industrijsko predelavo.

Dolgoročneje pa načrtujemo naslednjo količinsko proizvodnjo:

5 milijonov litrov mleka, 2000 komadov pitancev, med 3 in 4 tisoč prašičev pitancev, 700 ton jagodičevja, vrtnin ter povrtnin, 150 ton hmelja, 5000 ton jabolk in 1200 ton mesa. Proizvodnja,

namenjena izvozu, naj bi nam dala milijon dolarjev.

In s čim pogojujete uresničitev dolgoročnejših ciljev?

V prvi vrsti z umiritvijo oziroma ustavitvijo pogojev gospodarjenja, poslednim uresničevanjem zahteve po lastni oskrbi s hrano in izvozno usmeritvijo proizvodnje, s trdnostjo sistema Mercator pri uresničevanju zastavljene razvojne politike na področju kmetijstva in pa, jasno, z lastnimi prizadevanji. Skratka, z materialno osnovno pokritimi resolucijami, deklaracijami in izjavami.

Razgovor v tozdu Vinogradništvo — kleti

Jože Černoša. M-Agrokombinat. Krško

V Leskovški kleti zori kakovostno vino

Velika zlata medalja za našo Modro frankinjo na 30. mednarodnem sejmu vin, alkoholnih pijač in sokov v Ljubljani.

Na letošnjem mednarodnem sejmu vin, alkoholnih pijač in sokov, že tridesetem po vrsti, smo prejeli za kakovost naših vin veliko zlato medaljo na Modro frankinjo, srebrno medaljo za Cviček, časno medaljo za belega Sremičana in posebno priznanje za trajno sodelovanje na tej mednarodni prireditvi. Ta izjemen dosežek smo izkoristili za razgovor z direktorjem tozda Vinogradništvo-kleti, Darkom Marjetičem, dipl. ing. agr., o vinogradništvu in vinarstvu v naši delovni organizaciji, občini in širše.

Najprej vam želim čestitati k velikemu uspehu, ki ste ga dosegli na letošnjem sejmu »Cino 84« v Ljubljani. Veliko zlato medaljo ste prejeli za sortno vino Modro frankinjo. Ali to pomeni, da bomo iz naše kleti začeli ob vrstah vin (cviček, sremičan beli in rdeči, sremiško rdeče in belo) z geografskim poreklom, polniti tudi sortna vina? In če, kdaj?

Marjetič

Naša zasnova proizvodnje so še vedno vrste vin, ki so značilne za to področje. V iz-

jemnih letih, kot je bilo leto 1983, pa želimo izkoristiti posebno kakovost določene sorte in jih kot kakovostna vina s tega območja tudi ponuditi tržišču, vendar vedno v omejenih količinah. Nosilno vino iz naše kleti pa bo še vedno cviček, kot dopolnilo pa ostala naša kakovostna vina.

Lanski letnik (letnik 1983) je po vseh znanih podatkih izjemen po kakovosti in količini. Kljub temu vinogradnikom in vinarjem ne kaže najbolje. Kje so bistveni vzroki?

Marjetič

Vinogradništvo in vinarstvo sta v usmeritvah kmetijstva postavljena v drugi plan, s tem pa je zastala obnova vinogradov, prodajne cene vin so pod strogo kontrolko administracije, dolgotrajne zaloge vina, tudi več kot eno leto, vinarstvo sodi v industrijo in je brez bonitet, rast cen reprodukcij materialov, pomanjkanje nadomestnih delov za uvoženo opremo — to so vzroki, da je ta veja kmetijstva v izgubah. Ves ustvarjeni denar smo vinarji v preteklosti

delili s pridelovalci grozdja ali pa ga vlagali v razširitev zmogljivosti in v psodoblanje, zato je pokrivanje zalog v celoti odvisno od dragih posojil z velikimi obrestmi, kar nas vodi v izgube.

Ko sem pripravljal ta razgovor, sem med rezultati polletnega poslovanja opazil, da ste kljub bistvenemu povečanju dohodka kar za 133% in celo za 5%, manj izplačanim BOD, še vedno v izgubi. Kje vidite izhod?

Marjetič

Vzporedno z nenormalno rastjo dohodka, rastejo tudi stroški, zato se stanje ni bistveno izboljšalo. Osební dohodki so najnižji v sozdu in občini. Nizki osebni dohodki ne morejo in ne smejo biti rešitev za dejavnost, pač pa pri pridobivanju kakovostnih sredstev za zaloge, ki jih ta stroka še zmore (reškončni krediti), plačevanje pridelka takrat, ko je vino prodano in skrajno varčevanje pri predelavi in šolanju vina. Tozda je v zadnjih letih veliko nalagal v delno izboljšavo delovnega postopka tudi na račun primanjkljaja v poslovnem skladu, ki ga pokrivamo z likvidnostnimi posojili. Vinu moramo na trgu priznati oceno, ki ji zasluži ali je izračunana po strokovnem načelu, ne pa da se cene za vino oblikujejo pod nadzorom Skupnosti za cene znotraj projekcije cen. Naši največji kupci so trgovske organizacije. Kako se vključujejo v sistem prometa z vinom? So morda le pasivni preprodajalci?

Marjetič

Slovensci pridelamo le nekaj

več kot polovico vina za potrebe v republiki. Ostalo vino pripeljejo iz drugih republik in pokrajin. Trgovci so člani poslovne skupnosti za promet z vinom oziroma poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije, zato sooblikujejo politiko prometa z vinom in se na ta način neposredno vključujejo v razvoj vinogradništva in vinarstva.

SOZD Mercator je velika trgovska preskrbovalna organizacija, ki bi lahko, s primernimi prijemi seveda, prodala več naših vin. Kje so vzroki, da temu ni tako?

Marjetič

Preprosto povedano, ne vem. Kljub nizu razgovorov za ureditev proizvodno prodajnega načrta, je prodajna mreža znotraj sozda prodala letos 120.000 litrov naših vin manj, kot je v načrtu (37%) in gibanju rasti za letošnje leto. Vse druge trgovske organizacije so prodale več naših vin, tako, da je skupen načrt prodaje dosežen s 103%. Težave s prodajo so torej le v domači hiši in so po mojem mnenju subjektivne narave. Za ves sozda bi bilo verjetno bolj koristno, če bi vino prodali in ustvarili dohodek, kot, da na koncu leta solidarno pokrivalo nastalo zgubo.

Iz dosedanjega razgovora lahko zaključiva, da sta vinogradništvo in vinarstvo v krizi. Ali ni nevarnosti, da bodo zlasti vinogradniki, ki so lastniki 90% vinogradov, začeli sekati trte ali pa slabo obdelovati vinograde?

Marjetič

Bojazen je. Vinogradi so že

sedaj slabše oskrbovani. Zanimanja za obnovo vinogradov ni več, da ne govorimo o širitvi nasadov. Mislim, da vinogradniki tega področja ne bo sekal trt, pač pa bo prilagodil pridelavo lastnim potrebam in morda še drobni prodaji, s tem pa bo za našo klet na razpolgo manj vina za slovenski trg.

Marjetič

Temeljna organizacija je v tej obliki začela delovati v letu 1978 in se deli na tri delovne enote: Vinogradništvo — pridelava grozdja na lastnih zemljiščih, kletarstvo — predelava grozdja, šolanje vina, polnenje vina in distribucija vina z maloprodajo in gradbeno skupino. Grozdje pridelujemo na 73 ha vinogradov na več mestih v občini. Kletarstvo z vso svojo dejavnostjo je vezni člen med pridelavo grozdja v družbenem in zasebnem sektorju ter blagovnim prometom — porabo. Klet ima zmogljivost 4 milijone litrov vina in ga skoraj v celoti prodamo v naši republiki.

Gradbena enota vzdržuje naše stavbe in stavbe v delovni organizaciji. V tozdu nas dela 66, med njimi štirje inženirji agronomije, 5 delavcev ima končno srednjo šolo, ostali pa so VK (4), kvalificirani s poklicem (18), priučeni (24) in NK (11).

Tozda nadaljuje tradicijo vinarstva zadruga Kostonjevec, ki je bila ustanovljena leta 1933, v času gospodarske in vinarstva krize, da bi z združenimi vinogradniki lažje premagovala nastale težave. Upam, da bomo uspeli!

Hvala za razgovor.

Jože Kotar, Šentjernej — pastel 1982

Prenova in dozidava na Dolenjskem
Ljuba Sukovič, TOZD Standard Novo mesto

Težko verjeti, če ne vidite

Po enem letu, odkar je M-Velepšeskrba, TOZD Standard Novo mesto 2. julija lani, predal namenu preurejeno prodajalno z mešanim blagom v Gabrju pod Gorjanci, se je lotil novega dela.

Ker so naložbe v gospodarstvo v trenutnih gospodarskih razmerah še vedno z zakonom ustavljene, se je marsikatera delovna organizacija v sestavi sozda Mercator lotila načrtnega obnavljanja in preurejanja dotrajanih poslovnih prostorov. V tozdu Standard smo že nekaj let prestavljali iz plana v plan preureditev in dozidavo prodajalne v Šentjernej na Dolenjskem. Odločitev za povečanje poslovnih prostorov v tej prodajalni je bila utemeljena s povečanjem prometa in uspešnim poslovanjem te poslovne enote. Preureditev te trgovine, ki je bila opravljena v letu 1972, ni rešila potreb po prodajnem prostoru samopostrežne trgovine in prodajnem prostoru za pohištvo, belo tehniko in ostalo tehnično blago.

Lokacijsko dovoljenje je bilo pridobljeno že v letu 1979. Investa iz sestava Mercator-Tehna pa je že leta 1980 izdelala tudi vso potrebno projektno dokumentacijo za preureditev in dozidavo trgovine v Šentjernej. Naložba ni bila izvedena predvsem zaradi tega, ker ni bila uvrščena med tiste, ki se financirajo iz združenih sredstev soz-

da Mercator. Kot prednostno naložbo jo je tozdu uvrstil v tekoče srednjeročno plansko obdobje. Tako je bila sprejeta pri sprejemanju letnega planskega akta sozda Mercator za leto 1984 v plan tudi dozidava trgovine v Šentjernej v obsegu 727 m².

Med ponudniki za izvajanje gradnje je bila kot najugodnejši ponudnik izbrana delovna organizacija SCT iz Ljubljane. Pre-

Alojz Bambič, poslovodja v Šentjernej, tozdu Standard Novo mesto

dračunska vrednost gradbenih, obrtniških in ostalih del znaša dobrih 44 milijonov dinarjev.

Delavci SCT iz Ljubljane so 13. junija letos začeli z delom. Ker so dela medtem že precej napredovala, sem sredi avgusta obiskala prodajalno in gradbišče v Šentjernej. V razgovoru z upravnikom Alojzom Bambičem sem marsikaj izvedela. Če se ne bi na lastne oči preprčala, kaj vse so delavci tega kolektiva napravili za nemoteno poslovanje trgovine ob hkratnem dozidavanju, ne bi verjela, da je to mogoče.

Da so sploh lahko začeli z obnovo, so morali najprej preseliti skladišče gradbenega materiala v nove prostore, ki jih je tozdu odkupil od IMV, tozda Podgorje Šentjernej. Celotno naknadno proizvodno stavbo z okolico so delavci prodajalne z zelo majhnimi stroški za material obnovili in uredili za nadaljnje poslovanje z gradbenim materialom in stavbnim pohištvo. Tudi skladišče živil so morali izprazniti in ga preseliti v prejšnje, tudi novo urejeno skladišče apna. Ker pa bodo kmalu morali izprazniti tudi samopostrežni del trgovine — preselili ga bodo v začasno skladišče živil, že preurejajo druge skladiščne prostore, kamor bodo spravili zalogo živilskih proizvodov.

Zelo zapleteno, vendar resnično — in vse to ob nemotenem delu prodajalne, ker ne želijo zaradi tega izgubiti stalnih kupcev. Ves kolektiv se trudi, da bi kljub pritisku na živce zaradi ne-normalnih pogojev dela, kar najhitreje opravili načrtovani podvig in da pri tem ne bi bili prav nič prizadeti stalni ali občasni kupci. Na vprašanje, ali

Mercator na Dolenjskem

ob takih pogojih dela, ki jih terjajo trenutne razmere, nastajajo težave s kadri, je Alojz Bambič odgovoril, da ne — ker se vsi zavedajo, da to delajo za skupno korist, saj bodo imeli potem vsi boljše delovne pogoje ter večje in lepše delovne prostore.

Ko sva s poslovodjem opravila ogled vseh nanovo urejenih in zasilnih poslovnih prostorov, sva se pogovarjala še o dozdavi.

Kakšen je namen razširitve?

Bambič:

Prvi in poglobitveni namen je razširitev premajhne samopostrežne trgovine, ki je trenutno zožena na samo 65 m² prodajne površine. Ob konicah, to je ob koncu delovnega časa v tovarnah, ob sobotah in pred prazniki, je trgovina dobesedno nabasana z ljudmi, ki čakajo v vrsti celo že na pločniku. Ta vrsta se nato pomika okrog polic vse do blagajne. V takem času je že zelo težko sproti polniti police, s katerih blago kopni, ker je prostora le za nekaj kosov vsake vrste blaga.

Kakšen promet ima prodajalna?

Bambič:

Na mesec približno dobim 6 milijonov dinarjev oziroma skoraj 98 tisoč dinarjev na kv. meter v samopostrežnem delu. Letni plan realizacije za vso prodajalno znaša 292 milijonov dinarjev in smo ga v prvih šestih mesecih letošnjega leta izpolnili 50 odstotno. V času, ko poteka tudi preureditev, smo na primer v juliju dosegli indeks realizacije 143, v avgustu pa 149 glede na isto obdobje lani.

Naša prodajalna je po realizaciji za prvih šest mesecev letos v maloprodajni dejavnosti prodajalna z največjim prometom v tozdu, z enakim številom zaposlenih delavcev, to je 43.

Kaj pa sredstva in viri za kritje naložbe, ki znaša po predračunu več kakor 44 milijonov dinarjev?

Bambič:

Po načrtu bomo krili našo naložbo tako, da bodo združena sredstva sozda Mercator udeležena z 10,4 milijona dinarji, posojilo bo 23 milijonov dinarjev, tretji vir pa so naša lastna sredstva v višini 11.892.000 dinarjev.

Kdaj predvidevate, da bo preureditev dokončana?

Bambič:

Izvajalec del SCT Ljubljana je ob predložitvi ponudbe zagotovil, da bo dokončal gradnjo do 31. decembra letos, če se bodo dela začela 1. junija. Odložena pa so bila do 13. junija.

Kako dela trenutno napredujejo?

Bambič:

Zelo hitro. Če nam ne bo prehudo nagajala zima, upamo, da bodo do roka zaključena, kljub težavam zaradi cementa.

S kakšnimi težavami se še srečujete?

Bambič:

Vse težave in problem, ki nastajajo, sproti rešujemo. Zelo dobro sodelujemo z izvajalci del in se o vsem sproti pogovorimo. Uvesti smo morali dežurstvo ob sobotah in nedeljah, ker delajo vse dneve, gradbišče pa je tekoče v sami prodajalni. Na selitve iz prostora v prostor smo se že tako navadili, da nam že ne delajo več večjih težav, ker vsa dela s preureditvijo prostora opravimo sami. Postali smo že mojstri za vsa dela v zvezi s tem.

Kakšna bo prodajalna v novi preobleki?

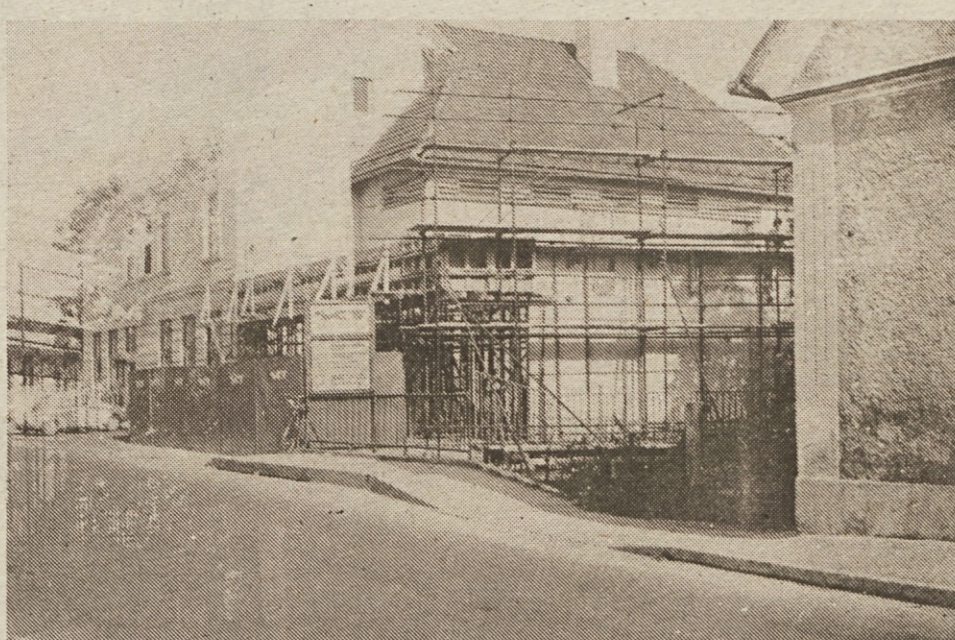
Bambič:

Sedaj je znašala skupna prodajna površina 350 m², z dozidavo pa bo velika 400 m². V spodnjem, razširjenem delu bomo razširili oddelek galanterije in samopostrežni del. V izložbene vitrine bomo preselili z gornjega oddelka vse blago turistične narave, od razglednic in majolk, od keramičnih krožnikov z značilnim šentjernejским petelinom, umetniških slik in različnih izvedb petelina ter spominkov. Tako bodo bolj vidni in dostopni turistom. V zgornjem oddelku se bo razširil prodajni prostor za prodajo pohištva, bele tehnike in drugega tehničnega blaga.

Na koncu pogovora sva rekla le nekaj besed o trenutnih težkih gospodarskih razmerah, posebno še o položaju trgovine, pa o usmerjenem izobraževanju kadrov za poklic prodajalca, ki namenja premalo ur praktičnemu delu. Posledica tega bo neakovosten kader, kar se že kaže pri prvem rodu, ki je prišel iz šole.

Ob slovesu sem jim zaželela, da bi v novem letu že delali v preurejenih delovnih prostorih, v kar pa ne dvomim, saj tako enotnega kolektiva, kot so Šentjernejčani, še nisem videla. Le redko se namreč še kje zgodi, da bi ljudje s takim srcem in s tako zavestjo delali za trgovino. Zato jim tudi uspe uresničiti vse cilje.

**Če hočete,
da vsi izvejo —
pokličite
(061) 221-044**

Zadružne in delovne enote

V naslednjem povzetku strokovnega članka iz Gospodarskega vestnika (št. 24, 22. junij 1984) želimo seznaniti zainteresirane bralce o oblikovanju, položaju in vlogi zadružne enote ter v čem se razlikuje od poslovne enote.

Zakon o združevanju kmetov (Uradni list SRS, št. 1/79 – ZZK) šteje med oblike združevanja kmetov poleg kmetijskih združenj, temeljnih združenih organizacij, temeljnih in delovnih organizacij kooperantov, hranilno-kreditnih služb in skupnosti na podlagi pogodbe tudi zadružne enote. Te tako kot tudi pogodbene skupnosti niso družbene pravne osebe, temveč le del organizacije združenih kmetov.

Kot organizacije združenih kmetov določa pa ZZK kmetijsko zadrugo in delovno organizacijo kooperantov, ki nima v svoji sestavi temeljnih organizacij ter temeljno zadružno organizacijo in temeljno organizacijo kooperantov.

Zadružna in tudi delovna enota je torej sestavni del organizacije združenih kmetov, organizacije torej, v kateri se kmetje neposredno združujejo.

Poročilo upravnega odbora Zadružne zvez Slovenije za leto 1983 izkazuje, da imamo v Sloveniji 147 organizacij združenih kmetov, ki pa imajo v svoji sestavi le okrog 400 združenih in 300 delovnih enot. Glede na 1200 krajevnih skupnosti in na dejstvo, da pride okrog 218 združenih kmetov na eno zadružno enoto, je število 400 gotovo mnogo prenizko.

Po 57. členu ZZK lahko oblikujejo člani in delavci organizacije združenih kmetov v sestavi svoje organizacije zadružne enote, samo delavci pao delovne enote.

Zadružne in delovne enote so torej lahko v sestavi enovite kmetijske zadruge, enovite delovne organizacije kooperantov (te oblike v Sloveniji praktično nimamo), v sestavi temeljne zadružne organizacije in temeljne organizacije kooperantov, bodisi kmetijske ali gozdarske.

Zadružna enota tvorijo člani in delavci, delovno enoto pa samo delavci. Kolikor ima organizacija združenih kmetov kooperante, sestavljajo zadružno enoto poleg članov in delavcev tudi kooperanti.

Po 58. členu ZZK velja pravilo, da se oblikuje zadružna enota po teritorialnem načelu, lahko pa tvori to enoto tudi ena ali več pogodbenih skupnosti. Dejansko je uveljavljeno le teritorialno načelo.

Gre za območje, ki predstavlja glede na lokalne razmere zaokroženo celoto, namen oblikovanja enote pa je, da bi se okrepilo med člani medsebojno sodelovanje in da bi jim bilo zagotovljeno uspešnejše gospodarjenje.

Vedeti moramo, da zajemajo organizacije združenih kmetov razmeroma velika območja, večkrat celotno območje občine, tako da je odločanje z osebnim izjavljanjem nujno vezano na več zadružnih enot.

Tudi je struktura vsake organizacije združenih kmetov taka, da tvori več geografsko, gospodarsko in sicer lokalno specifičnih zaokroženih okolitev s svojimi posebnimi pogoji in interesi.

Merila za oblikovanje enot določa samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev ter statut, same enote (zadružne in delovne) morajo biti pa določene v statutu.

Vedeti moramo namreč, da imajo le tiste zadružne enote

status oblike združevanja kmetov in tiste delovne enote statut po ZZD, ki so izrecno navedene v statutu organizacije združenih kmetov.

Prvi odstavek 183. člena ZZD oziroma prvi odstavek 58. člena zakona o delovnih razmerjih določa, da delavci v skladu z naravo delovnega procesa in delovnimi pogoji, upoštevaje znanstvene metode in sodobne dosežke, lahko organizirajo delo po delovnih enotah (skupinah, delovnih in proizvodnih oddelkih, izmenah in drugih oblikah opravljanja dela), vse zato, da bi dosegli čim ugodnejše rezultate pri opravljanju skupnih del oziroma nalog v TOZD.

Iz prvega odstavka 471. člena ZZD izhaja, da pride do takega oblikovanja delovnih enot, če opravljajo delavci del delovnega procesa v različnih krajih ali če zahteva to organizacija dela (delo posameznih skupin delavcev v gradbeništvu, gozdarstvu, kmetijstvu, prometu ipd.).

Po 470. členu in drugem odstavku 471. člena ZZD pa mora statut določati, kateri deli delovnega procesa imajo status delovne enote. Te določbe veljajo tudi za zadružne enote in seveda tudi za delovne enote v sestavi organizacij združenih kmetov.

Medtem ko velja, kot smo videli, pravilo, da se oblikujejo zadružne enote na določenem območju, določa pa 59. člen ZZK, da oblikujejo delovno enoto tisti delavci, ki opravljajo administrativno strokovna, pomožna in tem podobna dela, pa nimajo pogojev za organiziranje delovne skupnosti iz 104. in 105. člena ZZK. Tako enoto organizirajo lahko tudi delavci, ki so zaposleni v predelavi, trgovini in drugih, ki nimajo pogojev za organiziranje TOZD.

V organizaciji združenih kmetov bomo imeli dve vrsti delavcev: ene, ki spadajo po naravi svojega dela v sestav zadružne enote, in druge, ki opravljajo dela za celotno organizacijo in ki tvorijo eno ali več delovnih enot. Pogoji pa je, da ni možno oblikovanje niti delovne skupnosti niti TOZD.

Tu je treba opozoriti, da je po 105. členu ZZK možna in lahko celo obvezna delovna skupnost v enoviti kmetijski zadrugi ozi-

roma v enoviti delovni organizaciji kooperantov, če so izpolnjeni določeni pogoji. Splošno in tudi za zadruge in delovne organizacije kooperantov obvezno načelo pa je, da imajo delavci pravico in dolžnost, da organizirajo TOZD, če so za to podani pogoji.

Delavci torej ne morejo organizirati delovne enote v enoviti zadrugi in enoviti delovni organizaciji kooperantov, čeprav opravljajo dela za celotno organizacijo, če bi bili dani pogoji za delovno skupnost. Pravilno je zaradi tega 59. členu citiran 105. člen ZZK, v katerem je predvidena delovna skupnost v enoviti kmetijski zadrugi oziroma v enoviti organizaciji kooperantov. Napačno pa je citiran 104. člen ZZK, ki govori o kmetijski zadrugi oziroma delovni organizaciji kooperantov, ki imata v svoji sestavi temeljne organizacije. V tem primeru namreč ne gre za organizacijo združenih kmetov, delovna (in tudi zadružna) enota pa je možna (že citirani 57. člen ZZK) le v taki organizaciji.

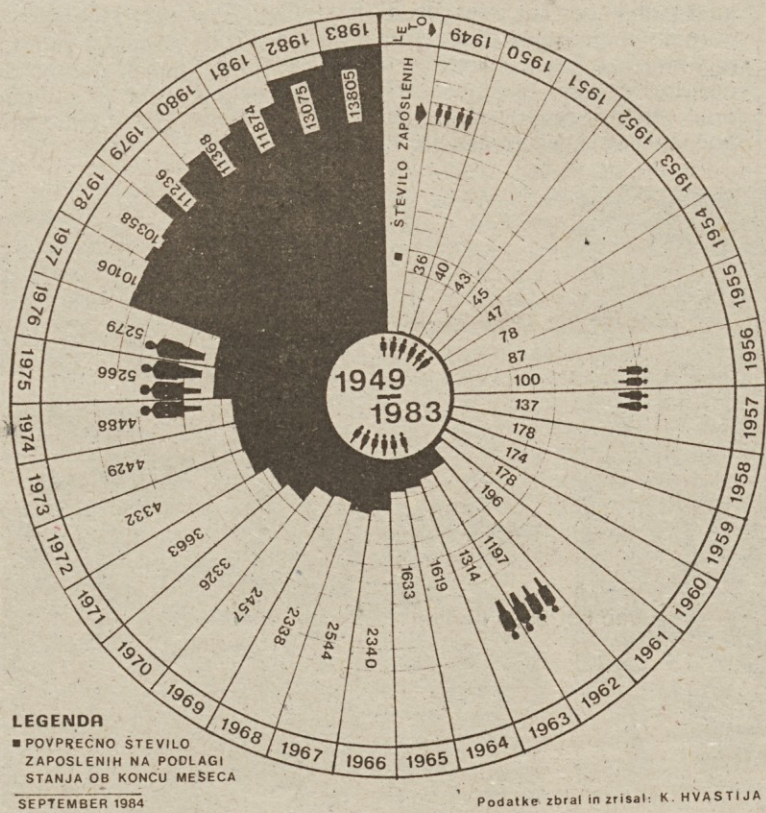
Zaradi tega je tudi jasno, da delovna enota ni možna, če obstoje pogoji za organiziranje TOZD.

Delavci, zaposleni v trgovini ali skladišču na sedežu zadružne enote zaradi oskrbe s reprodukcijskim materialom, pa tudi s potrošnim blagom, pospeševalci, ki so zadolženi za območje enote in drugi delavci, zadolženi za lokalne potrebe, tvorijo skupaj s člani in kooperanti z območja enote zadružno enoto, drugi delavci pa eno ali več delovnih mest.

V skladu z merili, določenimi v samoupravnem sporazumu, odloča o oblikovanju tako zadružnih kot delovnih enot zadružni svet.

Pri tem je treba opozoriti tudi na 43. člen ZZK, ki nalaga organizacijam združenih kmetov in drugim organizacijam združenega dela, ki sodelujejo s kmeti na istem območju, da s samoupravnim sporazumom uskladijo medsebojna razmerja.

Tako so te organizacije dolžne, da uskladijo tudi oblikovanje zadružnih enot. To velja še zlasti za razmerje med kmetijsko in gozdarsko organizacijo združenih kmetov. Organizacije se lahko sporazumejo o istih zadružnih enotah, kar bi olajšalo in poživilo sodelovanje med člani oziroma kooperanti ene in druge organizacije.

Iz računalniških centrov

Računalniški slovarček

Kot pri vsaki novi tehnologiji se je tudi z računalniki pojavilo polno novih izrazov, nekaj že znanih besed pa je dobilo nove pomene. Večina besed je angleških. Kadar se je dosedaj še vedno dogajalo, smo hkrati s tehnično novostjo sprejeli tudi izraze, ne da bi skušali najti ustrezne slovenske.

V nadaljevanjih bi vam radi pojasnili nekaj najpogostejših pojmov in izrazov, ki jih uporabljamo v zvezi z računalniki in programiranjem in s katerimi se seznanjajo tudi naših uporabniki. Nekaj angleških besed je že nadomeščenih s primerljivimi slovenskimi izrazi.

Alfanumerični podatek – podatek vsebuje črke, številke in posebne znake (/, - , :).

Ažuriranje – takojšen vnos novega ali spremenjenega podatka ali spraviti podatke na tekoče

Basic – osnovni programski jezik – Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code – začetnikov splošnonamenski simbolični kod ukazov.

V tem jeziku programiramo v našem RC.

BIT – okrajšava za »binary digit« – dvojiška cifra. Bit je ena cifra v dvojiškem zapisu.

CPE – centralna procesna enota – angl. CPU. To je centralni procesor računalniškega sistema. Vsebuje vezja, ki odločajo o ukazih in jih izvajajo.

Cobol – komercialno orientiran programski jezik, glavni programski jezik v našem RC

Datoteka – angl. file – so povezani zapisi, obravnavani kot celota. Datoteka vsebuje lahko podatke, programe ali oboje.

Disk – je tanka okrogla kovinska plošča, prekrita z magnetno snovjo. Disk je eden od načinov shranjevanja podatkov in programov, ki omogoča hiter dostop do informacij. Podatki se na disk vpisujejo in z njega berejo z magnetno glavo.

Disketa – tanka plošča iz umetne mase, prevlečena z magnetno snovjo. Nanjo se vpisujejo in z nje berejo podatki in programi. Je majhna in sorazmerno poceni.

Fortran – je višji programski jezik. Eden najbolj uporabljenih jezikov za reševanje matematičnih problemov.

Izvirni program – angl. source code – to je program v izvorni obliki pred prevajanjem

Modem – naprava, ki pretvarja podatke iz oblike, primerne za računalniško obdelavo, v obliki, ki je primerna za prenos po telefonskih linijah in obratno

MDS – angl. Mohawk Date Science – naprava za zajemanje podatkov na magnetni trak

Operacijski sistem – omogoča komuniciranje računalnika s posameznimi enotami in človekom

Pascal – imenuje se po Blaisu Pascalu. Je višji programski jezik.

Pomnilnik – angl. memoria – del računalnika za shranjevanje programov in podatkov

Prevajalnik – angl. compiler – prevede uporabniški program v program na strojnem nivoju

Prikazovalnik – angl. display – naprava za prikazovanje vhodnih in izhodnih podatkov in navodil

Program – zaporedje ukazov za postopek, ki ga lahko izvaja računalnik

Programska oprema – angl. Software – to so programi, ki jih nudijo proizvajalci računal. opreme, da je uporabnikovo delo z računalnikom bolj učinkovito

Programski jezik – jezik, v katerem napišemo računalniški program

Strojna oprema – angl. hardware – električna, elektronska in mehanska oprema, ki sestavlja računalnik

Terminal – je naprava, ki skrbi za povezavo med operaterjem in računalnikom. Ima tipkovnico, prikazovalnik ali tiskalnik.

Tiskalnik – angl. printer – izhodna enota, ki izpisuje računalniške rezultate

Urejevalnik – angl. editor – program, ki omogoča pisanje in popravljanje programov

Zunanja enota – naprava, ki deluje v povezavi z računalnikom, vendar fizično ni njegov del. Zunanje enote so veliko vrst. Lahko prikazujejo podatke, jih shranjujejo, pretvarjajo.

Vhod-izhod – angl. input/output, I/O – izraz je splošen in se uporablja v zvezi s programi, podatki in z napravami, ki skrbijo za vnašanje podatkov v računalnik in jemanje podatkov iz računalnika.

Sektor za AOP

Vesti iz sektorja za AOP

V sektorju potekajo priprave za prehod na AOP za TOZD Trgopromet Kočevje in sicer za obračun OD in vodenje saldakov za kupce – finančno poslovanje s saldakonti dobaviteljev za TOZD Grmada in M-Konditor, na računalnik pa so že prenešena osnovna sredstva za TOZD Grosist Ljubljana.

Kadrovska rast Mercatorja

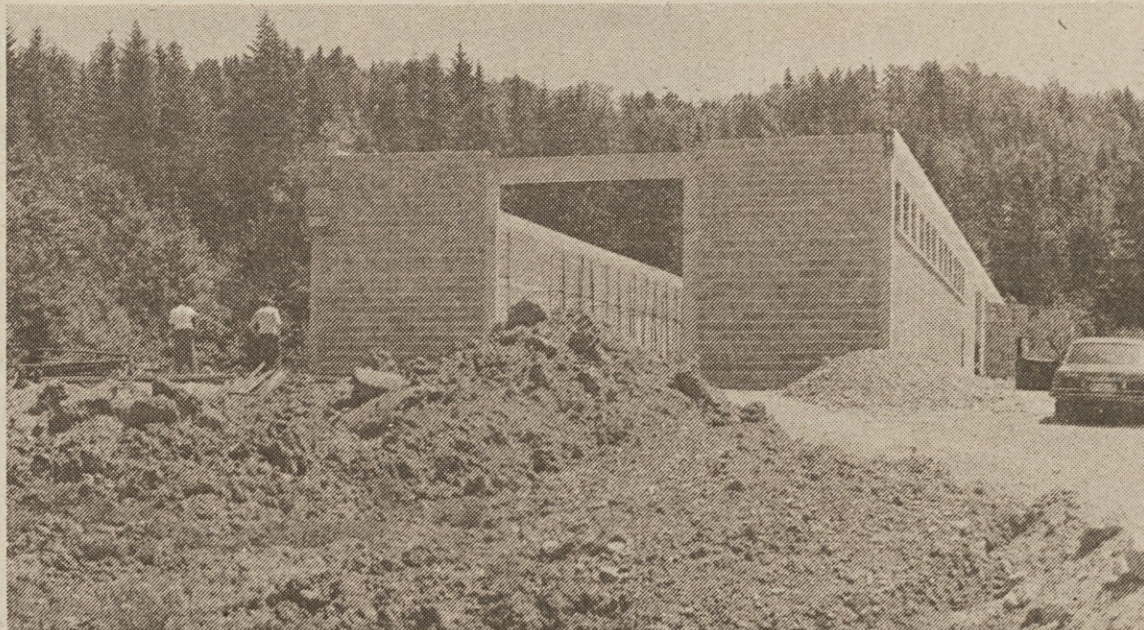
Mercator je v svojem 35-letnem razvoju naredil veliko sprememb. Vse spremembe, ki so nastale od ustanovitve, je spremljalo tudi naraščanje števila zaposlenih. V letu ustanovitve podjetja je bilo zaposlenih 36 delavcev. V letu prvih integracij 1962 se je število zaposle-

nih povzpelo na 1197, to je kar za 1,661. Naslednje večje okrepitve so bile v letih 1966, 1970, 1972, 1977 in 1982. Stanje konec leta 1983 je bilo 13,8-krat povprečno zaposlenih delavcev. Do konca leta 1984 se ne predvideva povečanja

K. Hvastja

**Nanosove
vesti**

Iz tozda Opskrba Čabar: V bližini vasi Tršče v občini Čabar gradi SGP Gradišče iz Cerknice veliko skladišče s površino 720 m², kjer bo tozd Opskrba Čabar prodajal celoten izbor gradbenega materiala. Stavba je bila slikana pred nekaj meseci. Sedaj je že pokrita in bo v kratkem izročena namenu, za katerega je bila zgrajena.

**Nanosove
vesti**

Konferenca sindikata Mercator-Nanosa je obravnavala gradiva o združitvi SOZD KIT in SOZD Mercator ter poslovne rezultate delovne organizacije v letošnjem I. polletju.

Na pohodu Sto družin na Nanosu se je zbralo več kot 2500 ljubiteljev planin, ki so uživali v lepem vremenu in ob kakovostnem kulturnem sporedu.

Med organizatorji in udeleženci

Sergej Paternost

Pohod »Sto družin na Nanos«

V nedeljo 2. septembra letos je Planinsko društvo Postojna organiziralo že deseti pohod »Sto družin na Nanos«. Ta planinska prireditve je v desetletnem obdobju postala vse bolj obiskana.

Za deseto obletnico se je na 1261 m visoki Nanos povzpelo 900 družin in veliko posameznikov tako, da je bilo na osrednji prireditvi pred Vojkovo kočico več kot 2500 ljubiteljev gora.

Družine, ki so vztrajale vseh deset let, so dobile zlate značke in lične diplome. Na prireditvi so podelili tudi častna priznanja nekaterim zaslužnim članom društva in častnemu predsedni-

Sklepi konference sindikata v Mercator-Nanosu
Sergej Paternost

Podprli združitev delovnih organizacij dveh sozdov

V sredo, 5. septembra 1984 so se v sejni dvorani na sedežu delovne organizacije v Postojni zbrali delegati osnovnih organizacij sindikata tozdov na svoji konferenci. Obravnavali so osnutke sprememb samoupravnih sporazumov SOZD Mercator in poročilo o rezultatih poslovanja Mercator-Nanosa v I. polletju 1984.

Pri obravnavanju osnutkov sprememb samoupravnih sporazumov sozdov predvsem pa sporazuma o združitvi v SOZD Mercator – KIT je predsednik poslovnega odbora Nanosa seznanil navzoče s pripravami na združitev. O sporazumu so že prej razpravljali strokovne službe, izvršilni odbor in nato kolegij Nanosa, ki sō do navedenih sporazumov zavzeli svoja stališča in jih posredujejo konferenci in v javno razpravo.

Konferenca je sprejela naslednje sklepe:

– Osnovne organizacije sindikata temeljnih organizacij DO Nanos morajo razpravljati o gradivu za združitev SOZD KIT in SOZD Mercator.

– Združitev delovnih organizacij iz obeh sozdov naj se podpre, saj je to korist širšega slovenskega prostora.

– Strokovne službe Nanosa morajo v skladu z dogovorom na poslovnem svetu sozda Mercator poslati svoje pripombe vsem DO v okviru sozda, te pa morajo prav tako posredovati Nanosu svoje pripombe.

V drugi točki dnevnega reda je predsednik kposlovnega odbora Tone Černe seznanil delegate z rezultati poslovanja Nanosa v letošnjem prvem polletju.

Predsednik je obrazložil dosežene uspehe po posameznih

tozdih in poudaril, da je kljub težavnim razmeram Nanos kot celota ugodno posloval, razen TOZD Trgovina Rakek.

Dotaknil se je tudi problema nizkih osebnih dohodkov v naši delovni organizaciji in poudaril, da so sedaj osebni dohodki v Nanosu v povprečju na ravni sozda, vendar pa še vedno pod povprečjem SRS.

Akontacija v zvezi s sprejemom panožnega sporazuma v trgovini in novim sistemom oblikovanja sredstev za OD je v teku. Osebni dohodki bodo morali temeljiti predvsem na boljšem delu.

V zvezi s pogoji poslovanja je predsednik poudaril, da so se izboljšave pokazale pri izvozu in oskrbi tržišča, premalo pa je bilo storjenega za ukinitev podvajanja zalog in nabave blaga preko lastnih skladišč.

Spregovoril je tudi o politiki cen, ki je bila v preteklem obdobju precej problematična, in o problemih, ki jih pričakujemo tekom leta.

V razpravi sta sodelovala še Jurca Irena in Marjan Šušteršič, ki sta poudarila, da je potrebna še večja zavzetost vseh delavcev za doseganje še boljših delovnih uspehov.

Po tej točki so bili sprejeti naslednji sklepi:

– Sprejme se poročilo o rezultatih poslovanja M-Nanosa za I. polletje 1984.

– Vse osnovne organizacije sindikata morajo nadaljevati s prizadevanji za doseg boljših rezultatov poslovanja.

Na koncu seje je konferenca na predlog delegata iz tozda Grosist sprejela pobudo, naj se DO vključi v inventivno dejavnost. V ta namen morajo strokovne službe pripraviti osnutek pravilnika o inovacijah in racionalizacijah.

ku Planinske zveze Slovenije, dr. Miha Potočniku.

Organizatorji so poskrbeli za kakovosten kulturni program. Položili so tudi venec na spomenik narodnemu heroju Vojku.

Veliko delavcev MERCATOR-NANOSA je sodelovalo pri organizaciji prireditve, veliko pa je bilo tudi družin iz vrst delavcev NANOSA, ki so se udeležile pohoda.

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

V praksi večkrat nastajajo dvomi v zvezi z razporejanjem šoferjev z vozila na drugo vozilo. Mnenja so različna, zaradi česar bomo skušali to vprašanje razčistiti.

Predvsem moramo najprej ugotoviti, da ne gre »razporeditev« šoferja z enega vozila na drugo, čeprav z lažjega na težje vozilo in obratno, ampak, da gre le za »odreditev« dela, v kolikor delavec opravlja dela in naloge KV voznika motornega vozila.

Ne gre za nezakonito razporeditev delavca šoferja, če mu neposredni predpostavljani odredi, da mora na vožnjo z drugim vozilom. O podobnem primeru je razpravljalo Sodišče združenega dela SR Slovenije, ki je zavzelo stališče, da dejansko ne gre za razporeditev, ampak za odreditev dela na težjem vozilu.

V svoji obrazložitvi sodišče ugotavlja, da je kljub različnim zahtevam, delovnim izkušnjam za delo na lažjih oziroma težjih vozilih in kljub različnim osnovam za vrednotenje teh del bistveno, da je bil delavec razporejen na dela KV voznika motornega vozila.

V praksi se vsakodnevno voznikom motornih vozil glede na potrebe odreja delo na težjih in lažjih vozilih. Tako odrejanje pa po mnenju sodišča ni razporeditev v smislu 43. člena Zakona o delovnih razmerjih, saj se zahtevnosti za posamezna dela razlikujejo le po dolžini delovnih izkušenj, kar pomeni, da začetnika oziroma tistega, ki nima dovolj delovnih izkušenj, ni mogoče odrediti na delo na težje vozilo.

Ni nezakonito, če se dela, na katera je delavec razporejen, razlikujejo, saj je delavec v skladu z delovnim procesom dolžan opravljati raznovrstna dela v okviru nalog, na katere je razporejen.

In velja upoštevati, da praviloma vsak šofer – začetnik opravlja v začetku delo na lažjih vozilih, nato pa mu odredi delo na težjem vozilu oz. mu lahko odredijo ponovno delo na lažjem vozilu in pri tem ne gre za razporeditev oziroma prerazporeditev.

Nanosove vesti

Franček iz Kopra javlja...

Poslovodje na sestankih se branijo zaradi prevelikih zalog: »Mi nismo krivi, izvršni svet primate, ker dovoljujejo višanje cen.« Ta višji pa gonijo kar po svoje: »Ja, saj pol pa lahko imate večji promet.«

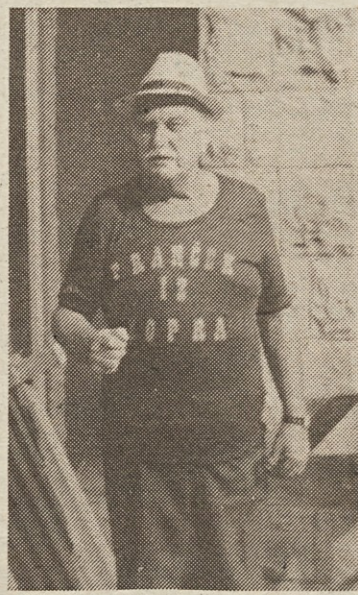
Če vse tako dobro preštudiraš, naj bi imeli prav; če so visoke cene, več inkasa. Tovariši! »ta višji, eno figo imate prav,« ko pa komadno veliko manj prodamo.

Potrošnik raje kupi srajco manj, a razliko porabi za višje cene pri »ham-ham«! Z elektriko tudi ni kaj varčevati, to je še edino, s čimer si svetimo svetlo sedanost, na svetlo prihodnost ne mislimo več. Stanovanje se je podražilo, streha nad glavo mora biti sigurna, avto tudi ne potegne na H₂O. Tako mu ostane najsigurnejši prihranek, če ne kupuje tekstila. Zgoraj brez je že tako v modi, spodaj brez pa še lahko pride. Upam, da me poslovodje tekstila priznajo za dr. vede o vplivu visokih cen tekstila na padec prodaje. Ja hudiča, zakaj pa imajo tako visoke zaloge tudi drugače branže? Ne drži več pregovor trgovci z novci, ampak trgovci z zalo-

gami. Potrošnik pa kar po svoje, če se mu zazdi, kupi, če ne, pa gre brez paketa iz trgovine.

Tovariši, vroče je, začelo se je...

Promet je šel po gobe, ne po jurčke, ampak po zelene mušnice. Turizem ne ugotavlja turistove želje, katere bo delno

Franček iz Kopra meditira o prodaji tekstila v Koprski noči.

uporabil v naslednji sezoni. Pivo 70–90–120 za vrček, sokovi 60–80, ker potrošnik žeje ne trpi, si tudi privošči kakšen vrček piva, spet promet manj za tekstilce. Zdaj pa se je vse naokoli obrnilo, dragi Dudek, se je, ampak na ta »faušno stran«!

V aprilu sem srečal za »šankom« poslovodjo precej v »ikebani«. »Ja Giovani, kaj pa praznuješ?« »Ja, draga Francka,« tako je bil v rožicah, da mi je celo spol zamenjal, »promet, promet, vse bodo pokupili.«

Junija ga srečam spet pri »šanku«; kje pa drugje – na seštanke in v cerkev ne hodim, ker sem ugotovil, da so me okrog prinašali, pa pobaram poslovodjo, ja, kaj pa danes proslavljaš. »Promet, promet, je tako slab. Pa se trudimo na vse načine.«

»DOM« Koper se je s prodajo vključil v »Koprsko noč.« Vse okrog Domovih štandov različni, čevapčiči, pleskavice, vino, na domskih štandih pa tekstil in galanterija. Obiskal sem njihov prodajni prostor, vprašam poslovodjo: »A boš tudi na plaži odprl prodajalno?«

»Če bo treba!« Toda to je bil bolj osorni odgovor. Naslednji dan me pokliče po telefonu: »A veš, da se je izplačalo? Toliko smo prodali, da smo zrinili do plana.«

Bravo, Domovci. Bilo je kar živahno, in to nenehno do polnoči.

Komaj je prav vroče postalo, tekstilni že jamrajo, kdaj bo hladno, da začnejo prodajati debele stvari. Brez skrbi, tekstilci, vroče je, začelo se bo tudi hladiti!

Franček iz Kopra je na sliki zaskrbljen in mrmra: »Kam plavamo, kam plavamo?« Pa lep pozdrav iz vročih krajev Franček

Nanosove vesti

Nanosove vesti, redna priloga časopisa MERCATOR, glasila delavcev in kmetov sozda Mercator Ljubljana. Ureja uredniški odbor: Franc Dolenc, Irena Jurca, Franc Koščak (odgovorni urednik), Sergej Paternost (tehnični urednik), Joško Veselič in Edita Žiberna. Sedež uredništva Nanosovih vesti: M-Nanos, Postojna, Tržaška c. 59, telefon (067) 21-441

Predstavljamo

Sergej Paternost

Skrb za čisto okolje

Odločili smo se predstaviti delavca Franca Tomažiča z namenom, da se širši krog bralcev seznani z delom, ki ga včasih nekateri smatrajo za nekoristno ali nečastno. Gre za delavca, ki opravlja dela in naloge čistilca na dvorišču in širši okolici upravnih stavb in skladišč v Postojni, Tržaška 59.

Franco Tomažič je bil dolga leta v zidarski skupini Nanosa. Ko se je ta razformirala, je bil razporejen na dela in naloge vzdrževalca čistoče na dvorišču in okolici stavb v Postojni,

Tržaška 59.

Moramo poudariti, da sta bili do takrat okolica stavb in čistoča na zelo nizki stopnji. Občasno so bile udarniške akcije za ureditev okolice, sicer pa

sta dvorišče in njegova okolica nudila zelo žalostno podobo.

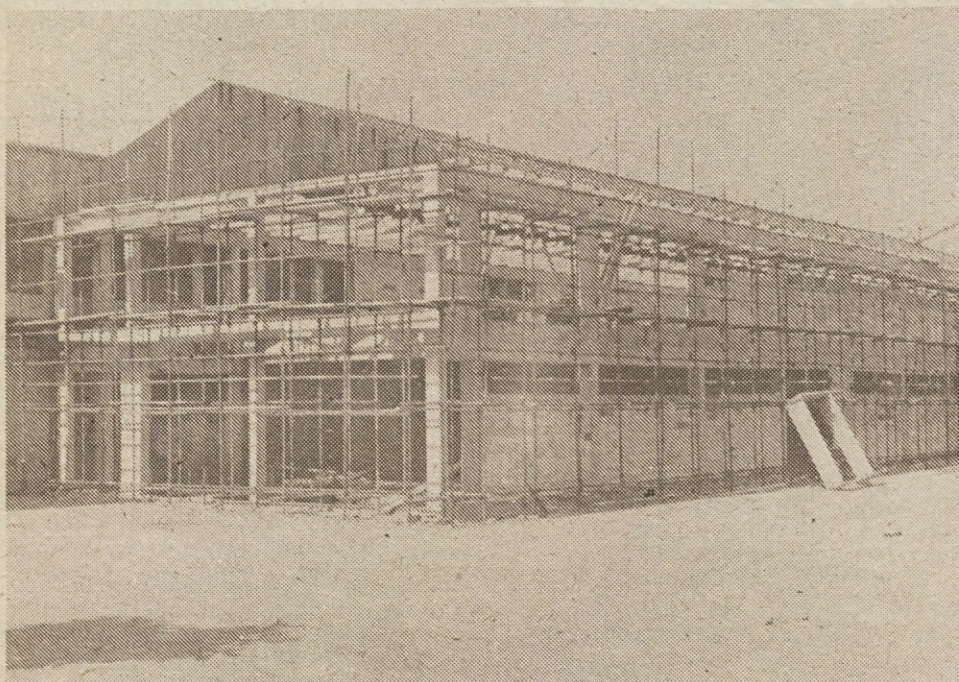
Z uvedbo del in nalog čistilca pa so se razmere bistveno popravile. Nič več ni videti razmetanih kartonov, papirja in drugih predmetov. Zelene površine so skrbno pokošene in očiščene, skratka, obiskovalec ima občutek čistoče in urejenosti.

V zimskem času mora poleg vzdrževanja čistoče skrbeti tudi za kidanje snega in za posipavanje poti.

Menimo, da je uvedba takih del povsem upravičena in koristna. Tudi ostali sodelavci se moramo zavedati pomena čiste okolja in po svojih močeh sodelovati pri vzdrževanju reda in čistoče.

Franco Tomažič pred skladiščem tozda Grosist skrbi za čistočo okolja in za lep izgled zelenic.

Naložbe, ki jih načrtujejo v posameznih temeljnih organizacijah Mercator-Izbire-Panonijske presegajo gnotne možnosti, zato je bilo potrebno določiti tudi prednostni vrstni red, po katerem bodo porabljena vlaganja po razpoložljivih možnostih.

V tozdu Veleprodaja gradijo prizidek k skladišču prehrane na Rogozniški cesti na Ptuj. Služil bo za komisioniranje blaga, delno pa skladiščenje blagovnih rezerv občine in za skladišče galanterije. Skladišče bo v dveh nadstropjih po 630 m². Predračunska vrednost znaša 35 milijonov dinarjev. Z novimi prostori si bodo zagotovili bolj urejen, hiter in gospodaren način poslovanja, ki ga zahtevajo še posebej današnje gospodarske razmere. — Kristina Antolič

Krvodajalcem v delovni organizaciji Mercator-Izbira-Panonijske Ptuj izkazujejo družbeno-politični in samoupravni organi z vsakoletnim družbenim srečanjem posebno pozornost za njihovo človečnost. Letošnje srečanje, ki je bilo povezano z izletom na Koroško, je bilo še posebej pristrčno. Udeleženci srečanja smo si na Ravnah ogledali delavski muzej, nadaljevali pot do Ivarčkega jezera in pogledali v domačijo Prežihovega Voranca. V delovni organizaciji je več kot 160 delavcev-krvodajalcev. Želimo, da se nam pridružijo še ostali delavci. Radi bi dopovedali, da je prijetna zavest, če pomagata človeku v življenjski stiski.

Pogovor na hitro

Vesna Bleiweis

Pričakovanja ob združitvi – uresničena

Za nekatere specializirane dejavnosti, kot je trgovina z avtomobili in njihovimi deli, je vključevanje v pretežno agroživilski trgovsko-proizvodni sistem, vnaprej pod vprašajem. Tovrstnim ugibanjem se v začetnih fazah dogovaranja niso izognili tudi v koprskem Trgoavtu. Danes, po dveh letih pa je mnenje čvrsto na strani sprejete odločitve.

To uvodno misel je v kratkem razgovoru na temo uresničevanja ciljev združevanja v SOZD Mercator, povedal direktor delovne organizacije Mercator – Trgoavto, Bruno Miklavc.

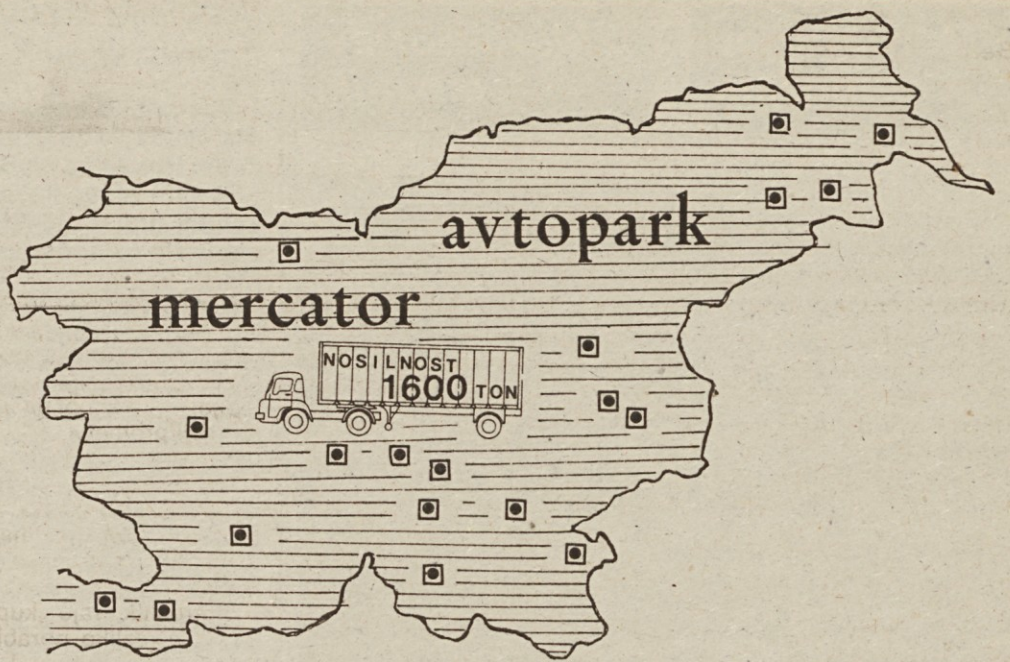
»Samo združitev v nek sistem ne gre opazovati skozi učinek trenutnih dejavnikov, temveč kot proces, ki naj v daljšem časovnem obdobju pokaže svojo poslovno in samoupravno utemeljenost. Dejstvo je, da smo pod streho Mercatorja obogatili naše poslovne vezi tako znotraj samega sozda kot tudi v širšem slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Gre za poslovno sodelovanje s širokim krogom partnerjev, vendar bi posebej poudaril izredno sodelovanje predvsem z Mercator – Mednarodno trgovino. To sodelovanje nam je ustvarilo trden položaj pri proizvajalcu gum, kranjski Savi obenem pa nam omogočilo povečanje prometa. Z zagotavljanjem deviz znotraj Mercatorja smo prav tako praktično ena redkih, če ne že kar edina servisna organizacija, ki

ne pozna izgovora »ne popravljamo, ni nadomestnih delov«.

Ob združitvi smo zapisali tudi nekaj nalog kot na primer to, da bi postali specializirana organizacija na debelo za športni program in navtiko ter nekaj investicijskih namenov. Prvi dve zadevi pomenita nekoliko kočljivo usmeritev glede na to, da imajo proizvodne organizacije tega programa že svoje lastne trgovske organizacije za prodajo. Zato je zadeva stvar razvoja. Kar pa se tiče sprejetih investicijskih programov, smo jih v celoti uresničili. Uredili smo nekaj prodajnih enot, predvsem pa servis za popravila motornih vozil.

Kaj še pričakujemo? Za nas je gotovo zanimiva združitev sozdov KIT in Mercator. Večanje števila kmetijskih organizacij v sestavi sozda odpira možnost razširitve prodajnega programa na kmetijsko mehanizacijo in opremo, s tem pa tudi servisne dejavnosti za to področje.

Kateremu od »sedmih stebrov sozda« bi dali v vaši organizaciji nosilen pomen?

legenda

AVTOPARK
DO IN TOZD

APRIL 1984

Pripravi: K. HVASTIJA

V sozdu Mercator ni temeljne ali delovne organizacije, ki bi bila specializirana za opravljanje prevozov in bi imela enoten avtopark za ves sozd, tako da imajo temeljne in delovne organizacije svoja vozila. Danes je v Mercatorju v 20 večjih in 6 manjših avtoparkih več kakor 430 tovornjakov, s skupno nosilnostjo 1.700 ton in razvozijo več kakor 840 tisoč ton različnega trgovskega blaga na leto. Vsa ta sredstva zahtevajo sprotno vzdrževanje in obnovo, sicer ni mogoče opraviti planskih nalog.

»Težko bi opredelil en sam steber oziroma zadevo, saj so med seboj povezane in medsebojno odvisne prav vse dejavnosti za katere smo ugotovili, da so skupnega pomena. Brez dvoma pa sta nosilni zadevi: skupna in enotna poslovna politika na področju komercialnega poslovanja ter skupna in enotna

finančna politika. Medtem, ko nam prva omogoča lažji dostop do proizvajalcev in oskrbe z blagom široke potrošnje – skratka hitreje pridemo do izvora blaga, nam druga pomeni možnost za preživetje tudi v primerih nepredvidenih zaostretev. Zruzevanje sredstev za investicije je ključna zadeva, ki praktično drži pokon-

ci in zagotavlja možnosti razvoja. V trdnosti tega sistema, sistema združevanja sredstev namreč, in pa v uresničevanju opredeljene finančne politike je tudi jedro našega sozda in pa jedro odgovora na vprašanje o utemeljenosti združevanja, če hočete tudi naše delovne organizacije.«

Iz stališč republiškega sveta zveze sindikatov

Premalo je kontrolnih informacij

Povzemamo informacijo republiškega odbora sindikatov Slovenije za obveščanje in politično propagando o praksi obveščanja v združenem delu.

Vsebina informacij v ozdih

Po vsebinski plati je bilo največ doseženega pri obravnavanju zaključnih računov in periodičnih obračunov. Tu je sindikalna akcija prispevala ne samo k upoštevanju dogovorjene vsebine poslovnih poročil (kazalniki in primerjave), ampak predvsem k razdelanim postopkom obravnave teh poročil. Še vedno pa kot problem ostaja preobsežnost poročil (kopica števil in tabel) brez ustreznih razlag in komentarjev.

Vsebina informiranja v ozdih je še vedno preveč vezana na sestanke delavskih svetov, zbor delavcev oziroma obravnavo periodičnih in zaključnih računov. Premalo je opozorilnih oziroma kontrolnih informacij o uresničevanju sklepov, odstopanjih od planov in o problemih ter težavah pri zagotavljanju proizvodnje, opravljanju storitev, pokrivanju obveznosti, učinkih združevanja dela in sredstev, učinkih investicij itd. Priporočilo o temeljnih listah informacij je bilo bolj slabo upoštevano. Na prste obeh rok bi bilo mogoče prešteti delovne organizacije, ki imajo (s pravilnikom ali drugim samoupravnim aktom) razdelano listo informacij (dnevno, tedensko oziroma desetdnevno, mesečno itd.) in določeno, kdo zagotavlja posamezne informacije z liste ter kako jih (kje) objaviti.

Podružbljanje informiranja v ozdih

S stališči smo se zavzeli za ustanavljanje odborov za informira-

nje v delovnih organizacijah kot izvršilnih organov delavskih svetov.

Odbori so se v glavnem pokazali kot ustrezna oblika podružbljanja informiranja, saj so usmerjali tako vsebino kot tudi načine informiranja v ozdih. Ponekod pa jih še napačno razumejo ter jih postavljajo v vlogo uredniških odborov in podobno.

Seveda odbori niso edini način podružbljanja informiranja v ozdih. Široka dopisniška mreža; sindikalni informatorji, uredniški odbori – vse to so oblike podružbljanja informiranja. Aktivnost odborov za informiranja kot samoupravnih organov je nenadomestljiva, v marsičem odvisna od kadrovske sestave

in dogovorjenih pristojnosti tega organa.

Sredstva in načini informiranja

V sindikalnih organizacijah se je počasi prebujalo spoznanje, da brez temeljite razčlenbe vpetosti glasil v sistem informiranja ni mogoče kar na pamet in brez ustreznega izbora drugega sredstva informiranja ukinjati glasil.

Ravno visoki stroški tiskanja, dražji papir in njegovo občasno pomanjkanje pa so hkrati objektivno krepili težnjo po večji uveljavitvi tedenskih oziroma občnih biltenov, pa tudi razglasnih postaj, kar vse je prispevalo k hitrejšemu posredovanju informacij.

– Pravite, da ste o vsem dobro obveščeni, pa ne napravite nič. Pazite, sami boste krivi!

S stališči smo se zavzeli za celovit – medsebojno povezan sistem informiranja, ki bo kombiniral prednosti različnih sredstev in načinov informiranja.

Samoupravne delovne skupine kot oblika informiranja in delegatska osnova za delavske svete imajo v številnih organizacijah. Vendar so te skupine še premalo vsebinsko in organizacijsko opredeljene, da bi v večji meri lahko služile kot tista raven informiranja in odločanja, kjer se oblikujejo pobude, predlogi in vprašanja za samoupravne ter poslovodne organe in zagotavlja hitra povratna informacija. Gre tudi za nezadostno usposobljenost vodij ter skupin oziroma neustrezno kadrovske sestavo.

Službe za informiranje in samoupravljanje

Zavzeli smo se za strokovno organiziranje informiranja in pomoč pri delu samoupravnih organov. V večjih delovnih organizacijah v glavnem imajo združene službe (centre) za samoupravljanje in informiranje, ki so za svoje delo vsebinsko odgovorni samoupravnim organom (delavskim svetom, odborom za informiranje). V manjših delovnih organizacijah pa imajo ponavadi samo tajnike samoupravnih organov, pa še ti niso vedno strokovno usposobljeni delavci za pomoč pri pripravi in pri uresničevanju sklepov ter obveščanju, ampak so dostikrat samo zapisničarji. Organizatorji obveščanja oziroma delavci v službah za informiranje naj bi imeli vsaj višješolsko izobrazbo.

Tam, kjer so v tozdi in delovnih organizacijah (ob tem, da nimajo profesionalcev za informiranje) za organizacijo obveščanja z razvidi del in nalog oziroma opisi zadolžili za del delovnega časa ustrezne posameznike, je to gotovo korak naprej.

Normativna urejenost sistema informiranja

Informiranje v ozdih ni ustrezno normativno urejeno. Posebej v tistih delovnih organizacijah, kjer to področje opredeljuje zgolj statut oziroma samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev, je največkrat informiranje presplošno opredeljeno. Večji ozdi imajo informiranje normativno bolj urejeno: ob statutu imajo še posebne pravilnike o informiranju na ravni delovne organizacije. Analiza pravilnikov je pokazala na številne slabosti v normativnem urejanju (seveda pa tudi v praksi, posebej da sredstev posrednega informiranja v ozdih še vedno ne pojmujejo kot sestavni del sistema informiranja, da omejeno razlagajo načelo javnosti dela ter dostopnosti virov informacij (vseh služb in odgovornih delavcev) ni zadosti konkretizirano v smislu določil o dajanju natančno določenih podatkov in informacij s svojega področja v določenem časovnem obdobju.

Vloga sindikata

Informiranje v ozdih je postalo vsaj sestavni del letnih programov dela izvršnega odbora osnovnih organizacij ZS, konferenc in koordinacijskih odborov, ki tudi večkrat obravnavajo probleme s področja informiranja, res ne vedno na lastno pobudo, ampak na pobudo organizatorjev informiranja. Prav tako pa drži, da je sindikat pri razvijanju sistema informiranja dostikrat ostal osamljen oziroma ga pri tem niso podprle tudi druge družbenopolitične organizacije.

Kljub strokovnemu usposabljanju sindikalnih aktivistov pa je premajhno poznavanje zakonitosti informiranja v ozdih še vedno dejavnik, ki pomembno vpliva na sindikalno neaktivnost na tem področju.

Mercatorjev mozaik

Mercatorjev mozaik

Tekmovanje koscev in grabljic v Rovtah

Aktiv mladih zadrušnikov, ki deluje pri Mercator-Kmetijsko gozdarski zadrugi »Sora« Žiri že šest let in skrbi za pestro življenje v Rovtah, se je izkazal tudi tokrat.

Na skrbno pripravljenem terenu se je v nedeljo, 17. junija zbralo kar osem ekip, ki so se pomerile v košnji in grabljenju kot osnovnih tekmovalnih ter zaganju hloda in pobiranju čol.

Tekmovalci so bili različnih spolov in starosti. Iz Mercator Kmetijske zadruge Logatec sta se prijavili kar dve ekipi iz aktiva kmečkih žena. S krepkimi moškimi so se pomerile tudi žene. Rezultati so bili sicer po pričakovanju, toda volja do sodelovanja je opravila svoje.

Največ sreče je imela ekipa z Vrha nad Rovtami. Posamezno je v košnji zmagal Tone Kokelj z Vrha nad Rovtami, najboljša grabljica pa je bila predstavnica aktiva kmečkih žena z Rovt – Ana Brenčič.

Žaga je najhitreje tekla Milanu Oblaku in Rudolfu Erznožniku iz Žirov, čole pa sta najhitreje pobirala Jurca Franc in Miro. Sistem ocenjevanja tekmo-

vanja je dajal prednost hitrosti. Ugotavljamo, da tak način ni najboljši, čeprav ga uporabljajo pri vseh tovrstnih tekmovanjih. Za prihodnje načrtujemo ločena tekmovanja v košnji za ženske in moške, da se bo pokazala prava konkurenca pri ženskah, ker se sicer njihova kakovost izgubi v premoči mladih fantov. Tudi način točkovanja bomo v prihodnje spremenili in bolj gledali na kakovost in manj na hitrost.

Prvouvrščena ekipa je prejela pokal, prve tri pa praktične nagrade – koso, grablje, rančlon. Vse praktične nagrade je prispevala M-KGZ »Sora« Žiri, ki je bila tudi pokroviteljica tekmovanja.

Naša želja je, da bi tudi v bodoče uspeli organizirati tovrstna tekmovanja. Letošnje je bilo že tretje po vrsti in upamo, da bodo postala tradicionalna.

Majda Treben

Tradicija srečanj zadrušnikov KZ Cerknica

Vse je bilo tradicionalno, manjkal je le tradicionalni jezddec Polde, ki se iz objektivnih razlogov ni udeležil konjske dirke. Nova vas na Blokah je v nedeljo, 19. julija zaživela in privabila sicer nekaj manj občinstva kot na primer lani, vendar tudi iz objektivnih razlogov. Kar pet veselic v bližnji okolici in če dodamo še sobotne, je objektivnost razloga na dlani.

Povorka okrašenih kmečkih voz, zapravljičkov in delovnih strojev je krenila in to je bil znak, da se začne ena najbolj veselih in privlačnih prireditev na Bloški planoti, ki jo že vrsto let prirejajo cerkniški zadrušniki. Pa ni šlo samo za veseli del, temveč je šlo tudi »zerajs« med kosci, grabljicami, traktoristi, gozdarji, jezdec in močnimi možmi, ki so vlekli vrv.

Zbrano občinstvo je bilo poleg zanimivih tekmovalnih deležno pozornosti uradnega napovedovalca, ki je najraje ponavljal nagrado za udeležence konjske dirke – 50 kilogramov takorekoč zlatega koruznega zrnja. Med njegovim napovedovanjem se je oglašal Franc Košir z Aveniki, vendar njegove gramofonske duhovitosti še zdaleč niso ujele napovedovalčeve, da bodo jahali konji, ki sicer pridno delajo. Te predstave, da bi konji jahali svoje jezdece, nismo videli, ker bi bila to že svetovna senzacija. To pa že ne bi bilo več tradicionalno.

Merjenje moči in spretnosti v vsakdanjih opravilih je pokazalo, da so najspretnější člani zadrušne enote v Novi vasi. Tako

za njimi so Cerkničanje. Ostale zadrušne enote pa jim sledijo takole: 3. Cajnarje–Žilce, 4. Unec, 5. Loška dolina, 5. Grahovo in 7. Begunje.

Prireditve je priložnost, da tudi kmečke gospodinje pokažejo, kaj je dobrega iz peči šlo v jerbaze. Prijetno urejena stojnica, okrašena s starimi vezeninami, je ponujala toliko potic in flancatov, da je naravnost vlekla na pokušino. Marsikatega obiskovalca je zvalil sladki greh in še slajši nasmeh gospodin in gospodinjic.

Že v zapisu o lanskem prireditvi se nam je utrla misel, da bi jo obogatili s posebnostmi, ki jih ponuja narodopisna zakladnica cerkniške doline in Blok. Vendar idejo umikamo, ker je prireditve takšna, kakršna je, namenjena predvsem srečanju zadrušnikov, prebivalcem planote in dolin, ki sodijo v območje KZ Cerknica. In vso pravico imajo, da je njihov praznik tak, kakršnega si sami želijo, prireditvi in se ga veselijo »toku kot njim duša da«. Navsezadnje, zakaj bi iz dobre veselice naredili slab festival?

Vesna Bleiweis

Mercatorjevi planinci na poletnih pohodih

Prvi izlet: na Komni in Sedmerih jezerih

V junjski številki časopisa Mercator smo opazili obvestilo o planinskih turah, ki jih bo organizirala planinska sekcija Mercatorja. Prvi izlet je bil predviden za soboto, 21. junija letos. Organizatorji zaradi malo pozne objave niso pričakovali velike udeležbe, zato nismo bili prav nič presečeni, ko smo se pred Konditorjevo slaščičarno Marjetka zbrali le štirje planinci, na drugem zbornem mestu – pred Zlatorogom – pa nas je bilo šest.

Vzeli smo pot pod noge in krenili po hribu navzgor. Po nekaj urah hoje smo pririnjili na Komno in se v domu odžejali s pravim planinskim čajem ter podprli z malico. Tako smo kmalu z novimi močmi krenili dalje. Na križpotju pa smo se odločili, da bomo prvotni načrt spremenili. Tako nismo zavili na Bogatin, temveč smo se obrnili proti Sedmerim triglavskim jezerom.

Ker je bil dan čudovit in ravno pravi za pohajanje po hribih, nam ni bilo žal prehojene poti, ko smo pred seboj zagledali modrozeleno gladino prvega jezera, ki je spokojno ležalo med zelenimi preprogrami mehke trave, obdano v soncu bleščečih vršacev. Res enkratni pogled za obiskovalca planin, ki se prvič znajde v tej gorski pokrajini. Čas, ki smo ga namenili preživeti v tej lepoti, je kar hitro minil, zato smo morali spet vzeti pot pod noge, kajti do mraka smo morali biti ponovno pred Zlatorogom, iz za vrhov pa so se tudi začeli kazati oblaki. Krenili smo do Črnega jezera,

kjer smo napravili še nekaj posnetkov, nato pa naprej čez strmo Komarčo proti dolini. Na vsakem koraku smo se srečevali z neizmerno lepoto našega gorskega sveta in občudovali čudovito delo narave. In ko smo se spet znašli ob slapu Savica, kar nismo mogli verjeti, da je te lepe poti že konec. Kljub velikemu številu prehojenih kilometrov skoraj nismo občutili utrujenosti, ki se nas je polasčala, ko smo sede na klopčah čakali na avtobus proti Ljubljani in se že pogovarjali o naslednjem planinskem izletu, ki naj bi bil 25. avgusta letos na Vršč in Malo Mojstrovko.

Drugi izlet: Mercatorjevci na Vršču in Slemenu

Vremenska napoved za to soboto ni bila nič kaj preveč obetavna za potepanje po hribih. Ker pa smo se že prijavili in se odločili, da pojdemo v hribe, smo spokojni nahrbtnike in jo ubrali proti Ljubljani. Ker je od Novega mesta do naše prestolnice, kjer je bil zbor, kar nekaj kilometrov, smo dolenske planinke morale zgodaj na pot.

Na zbornem mestu na Aškerčevi smo ugotovile, da smo med prvimi. Ko se nas je po tritetrturnem čakanju le zbralo skoraj za poln avtobus, smo se končno odpeljali proti Kranjski gori. Sonce, ki se je v Ljubljani in Kranju kazalo izza oblakov, so v

Preurejena sevniška »Železnina«

Prve dni septembra so Sevničani in okoličani že lahko kupovali v prenovljeni »Železnini«. Preureditev trgovine je bila opravljena v tednu dni.

S preureditvijo trgovine je pridobljeno več razstavnega in prodajnega prostora. S tem pa so bili doseženi osnovni cilji preureditve: blago na vabljivejši in primernejši način ponuditi kupcem, obogatiti izbiro oziroma ponudbo blaga ter bolje organizirati prodajo v sami trgovini.

Skupno 900 m² prodajne in razstavne površine je namenjeno v spodnji etaži prodaji in razstavi pohištva, v pritličju pa prodajajo različno tehnično blago in opremo, akustiko, sanitarno keramiko, steklo, porcelan in drugo galanterijsko blago.

Preureditev je investitorja, TOZD Trgovino Mercator – Kmetijskega kombinata v Sevnici, velja cca 7 milijonov din. Del predračunske vrednosti za investicijo pa je namenil tudi SOZD Lesnina na podlagi dolgoletnega uspešnega sodelovanja in ustreznih sporazumov o skupnem prihodku.

Ob preurejeni trgovini pa velja posebej omeniti izredno domiselno aranžiranje in predstavljanje prodaje posameznih vrst blaga.

Vesna Bleiweis

Kranjski gori povsem zakriliti oblaki in začeli spuščati že tudi prve deževne kaplje. Nič kaj veseli nenačrtovanega tuširanja, smo v Kranjski gori zavili na obvezni jutranji kofet. Ker nam je vreme še vedno kazalo zobe, sta se vodiča Matjaž in »korševka« Sonja po kratkem posvetu odločila, da se bomo v primeru enakega vremena na Vršču, podali naprej proti Trenti. In ker se razmere na vrhu Vršča niso spremenile, smo se obrnili v dolino Trente, kjer smo si ogledali zanimivi trentarski muzej, se povzpeli do izvir bistro hčere planin – Soče, se mimogrede ozrli še h Kugyjevemu spomeniku in se nato vrnili na Vršč. Medtem je prenehalo deževati iz raztrgane nebesne strehe in sonce se je srmežljivo prikazalo izza bele oddeje oblakov. Po posvetu naših dveh vodnikov smo krenili proti Slemenu.

Ko smo se vzpenjali proti vrhu prvega pobočja, nam je postajalo vse topleje in kmalu so deževna oblaka postala odveč. Pot se je nato polagoma vila med skalami, samotnimi viharniki, krpami planinskih trat in med redkim drevjem in grmičjem proti vrhu Slemena, odkode se nam je odprl čudovit razgled na dolino Tamarja, pred nami pa so se daleč v oblake stezali vrhovi Male in Velike Mojstrovke, Jalovca in drugih vršacev. Poslovili smo se od tropa ovac, ki so se pasle pod Slemenom, in se pod pobočjem Mojstrovke vrnili preko melišč in ostankov snega v našo postojanko na Vršč. V Tičarjevem domu smo se odžejali in osvežili s čajem, se pogovorili o, kljub nagajivemu vremenu, lepem planinskem dnevu, ki smo ga preživeli skupaj.

Ce se bo tako nadaljevalo smo ugotavljali, bo na zadnjih dveh izletih že veliko oboževalcev planin. Upamo, da bomo z zapisi z naših potepanj po gorah pridobili še kakšnega novega člana.

V novem naselju v Trzinu

Konec avgusta je bila slovesna otvoritev samopostrežne trgovine z bifejem v Trzinu pri Domžalah. Investitor, Rožnikov tozd Grmada je v sodelovanju s krajani, poslovnimi partnerji in delavci nove trgovine poskrbel za izjemno prijetno vzdušje ob otvoritvi. Želimo, da bi se to nadaljevalo.

Trgovina stoji ob magistralni cesti Ljubljana – Maribor, na samem začetku novega naselja montažnih hiš v Trzinu. Je tipski objekt Marlesa, notranje ureditev pa je načrtoval Investin arhitekt Matjaž Tomori (Mercator-Tehna). Čista prodajna površina znaša 250 m², poleg sodi še skladišče – eno redkih z dobro urejeno dostavno potjo in rampo, ter bife. Po predračunu naj bi investitor za objekt odštel 58 milijonov dinarjev, tako iz lastnih sredstev kot iz sredstev soz-

da. Povemo naj še to, da je del sredstev za izgradnjo zagotovil z blagovnim kreditom tudi Marles.

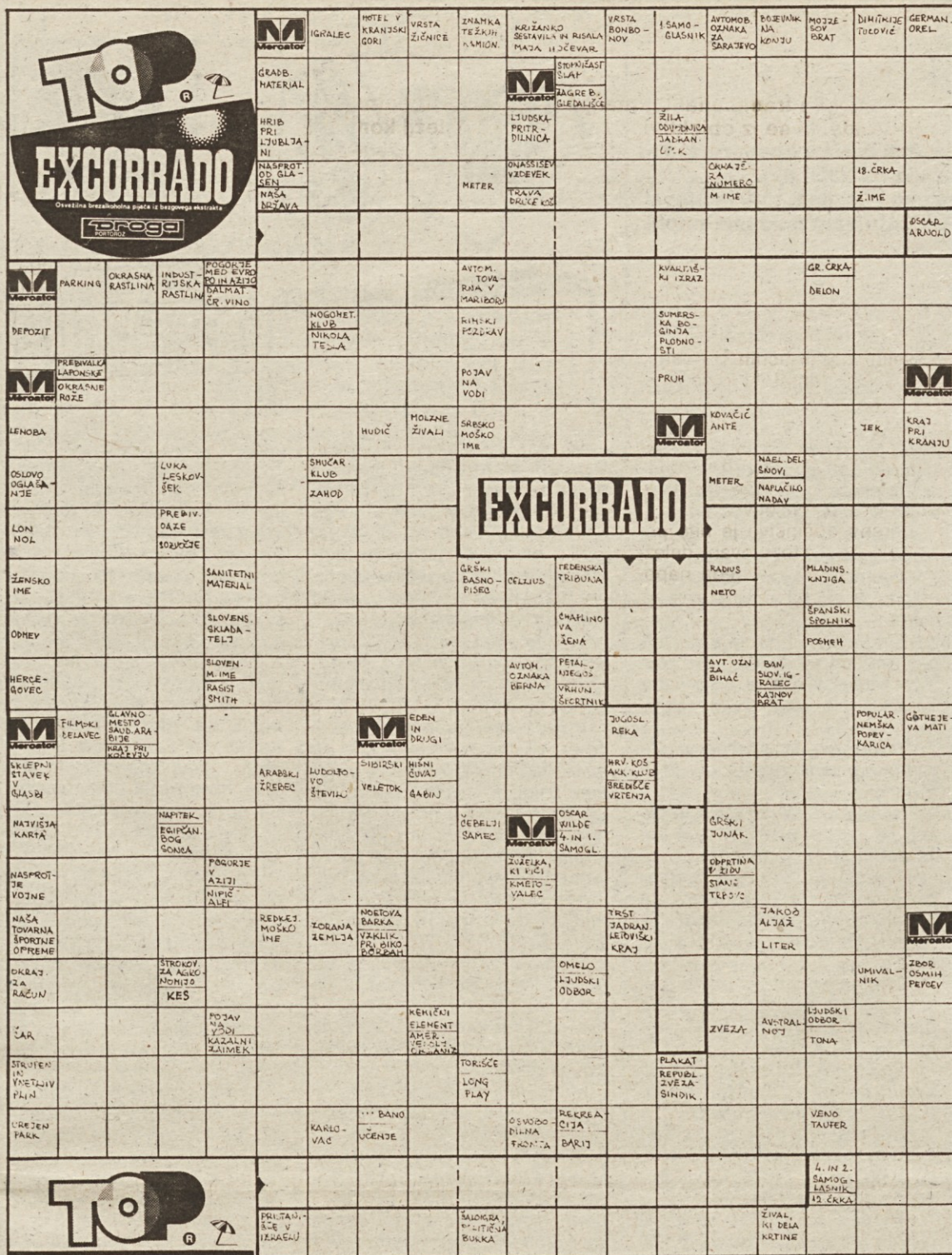
Da so Trzinci res težko čakali na novo trgovino, kaže že njihova prisotnost ob otvoritvi, pozornost domžalskega župana in pa zavzetost za izvedbo programa, ki je bila v rokah najmlajših. Ti so imeli tudi čast, da so prerezali vrvico. Ob otvoritvi je prav za to mladež poskrbel poslovni partner Slovin – Coca cola, ki je

v ličnih kozarcih z reklamnimi emblemi ponujal najboljše med najboljšimi, COCA COLO. Pozornosti so bili deležni tudi prvi kupci, če ne že samo z zares izjemno dobro založeno trgovino, pa z darilcem.

Po oceni Petra Moharja, pomočnika direktorja v tozdu Grmada, je kapaciteta trgovine tolikšna, da bi morala mesečno prinesiti 1,2 do 1,3 milijona prometa. 7 založenostjo, urejenostjo in rubeznivostjo delavcev, kot je bila na dan otvoritve, to gotovo ne bo težko. In če končamo poročilo z besedami domžalskega župana: »Mercator slovi po geslu Pri Mercatorju dobite vse«, potem se trzincem ni bati, da bi jim česa manjkalo pri nas. Zaupanje in zadovoljna bosta oba: trgovec in potrošnik.

Vesna Bleiweis

Nagradba križanka »TOP«

V vročih dneh se prileže kozarec osvežilne pijače. Za vse žejne je Droga iz Portoroža pripravila novo osvežilno pijačo iz velike družine Excorrado, ki se imenuje TOP. To je brezalkoholna osvežilna pijača, izdelana iz svežega bezga.

To je tudi snov tokratne nagradne križanke. Medtem ko jo boste reševali si privoščite kozarec hladne pijače TOP, in vse bo šlo lažje od rok. Rešeno križanko, s pravilno izpolnjenim kuponom in z oznako na ovojnici »Nagradna križanka TOP« pošljite na naš naslov: M—Studio za ekonomsko propagando. 61000 Ljubljana, Breg 22 najpozneje do 10. oktobra 1984. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri, ki bodo prejeli nagrado Droge Portorož.

Maja Hočevnar

Super dan za super nakup

Vesna Bleiweis

Akcijske prodaje — njihova ocena

Od konca avgusta pa tja do konca septembra so v različnih trgovskih sistemih organizirali posebej ugodno prodajo blaga nekaterih proizvajalcev. V tovrstno prodajo se je vključila tudi Mercatorjeva maloprodajna mreža. Za oceno te prodaje smo zaprosili pomočnika direktorja komercialnega sektorja za živila v Delovni skupnosti SOZD, Vinka Ravbarja.

Bleiweis:

Kakšen je ekonomski in propagandni učinek akcijskih prodaj?

Ravbar:

Osnovno znižanje cen pri tovrstnih akcijah gre v breme proizvajalnih organizacij, vendar se tudi trgovina odreče dela svoje marže in nosi vse stroške tiskanja reklamnih plakatov in objav v sredstvih javnega obveščanja. Trenutni ekonomski učinek je zelo velik, saj ima prodajalna v času akcijske prodaje dva do trikrat večji promet kot ob normalnih dnevih. Res pa je tudi, da se artikli, ki so bili v

akcijski prodaji, potem nekaj časa ne bodo prodajali.

Bleiweis:

Prognoza glede nadaljevanja tovrstnih prodaj?

Ravbar:

Tovrstne prodaje nimajo perspektive, ker proizvajalci ne bodo pripravljene nuditi blaga pod lastno ceno, kot je to bilo v sedanjih akcijah. Vendar pa bo zaradi dragih obratnih sredstev vedno več razprodaj tistega blaga, ki ga ni mogoče prodati v redni prodaji in dalj časa leži v skladišču.

V akcijsko prodajo blaga so se vključili naslednji proizvajal-

ci: Šampionka Renče, Pivovarna Union, Podravka, Ljubljanske mlekarnice, M-Velepreskrba, TOZD TMI, Mercator-ETA, Neoplanta, Jata, Agraria Koper, Kmetijski kombinat Vipava, Lek in Ilirija Vedrog. Zanimanje kupcev je bilo izjemno — ponazarimo ga s podatki o količinah posameznih vrst blaga, ki so jo v treh ali štirih dneh, ko je tekla akcijska prodaja, prodali v treh ljubljanskih tozidih:

pivo Union	129.034 steklenic
mesni izdelki TMI	6.325 kg
karé TMI	3.444 kg
izdelki Ete	23.045 kozarcev/720 ml
vina Agrarie in KK Vipava	52.044 litrov
sladoled Ljubljanskih mlekarn	17.228 paketov različne teže
kis za vlaganje šampionka	8.150 litrov

Poleg tega pa nekaj tisoč stekleničk šampona Ilirije Vedrog in Leka. Z zobno pasto »dan na dan« si bodo potrošniki umivali zobe verjetno do konca leta — kar 25.000 tub je šlo v promet.

Izid žrebanja nagradne križanke

Briška vrhunska vina

Do predpisanega roka (17. septembra) je na naš naslov prispelo 464 pravih rešitev nagradne križanke. Med pravilnimi smo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli nagrado KZ Goriška Brda.

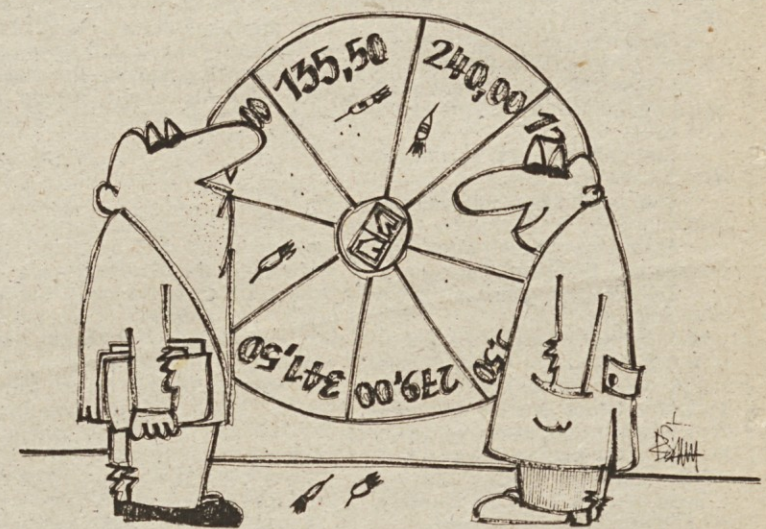
1. VERA TUŠAR, M—Rudar DSSS 65280 Idrija, Staneta Rozmana 1
2. MARKO DAMJAN, M—Modna hiša TOZD Prodajalna, 61000 Ljubljana, Nazorjeva 4
3. MILKA LOGAR, M—KZ Logatec, 61370 Logatec, Tovarniška pot 4
4. MARIJA NOVAK, M—Eta, 61240 Kamnik, Kajuhova pot 4
5. VIKALUSKOVEC, M—Tehna, 61000 Ljubljana, Gospodarska 10

In finančni učinek?

V tozdu Grmada so pred akcijsko prodajo v treh dneh na treh prodajnih mestih ustvarili 5.645.613 din prometa, v dneh akcijske prodaje pa 17.293.804 din. V tozdu Dolomiti pred prodajo 3.367.900 din, v času prodaje 10.736.500 din. V tozdu Golovec pred prodajo 3.894.000

din, v času prodaje 13.240.444 din. Vendar moramo pripomniti, da se je v akcijsko prodajo vključila tudi novoodprta trgovina v Trzinu, ki sodi v tozdu Grmada.

Ni dvoma, trenutno zelo velik finančni učinek. Podobne akcijske prodaje tečejo tudi v organizacijah izven Ljubljane. O njih pa kdaj drugič.

— To je edini način določanja cen, brez subjektivnega faktorja

**ŠE VAM BODEM PESMI PELA!
TAKE VEDRE IN VESELE,
KI BODO TAKO ZVENELE,
DA BO IZ NJIH LE SREČA VELA.**

Pa ne danes. Ta trenutek ne premorem niti kančka veselja. Niti žarčka optimizma. Kar nenadoma me je tako pograbilo. Zjutraj, ko se je kava podražila na 2300 din.

Človek je resnično nepredvidljivo bitje. Da se pusti izzvati tako vsakdanjemu in običajnemu dogodku, kot je pri nas podražitev. Pa si ne morem kaj. Zato vam poklanjam tole

Pretresljivo in zelo žalostno pisanje

(v dveh delih in šestih oddelkih)

1. DEL

Spominjam se jeseni moje rane mladosti.

Takole oktobra so zapihali prvi hladni vetrovi. Z Gore Oljke so se pripodili in se zaganjali s tako silo v hišo, da so ječali tramovi na podstrešju, lesene polkne na oknih pa so drhte, kot bi pelo na desetine klopcev po okoliških gričih. Jezno so zavili okrog vogala in se zapodili v hmeljišče, da je zazvenelo med žicami.

Nekaj bolešno romantičnega se mi je ob takih dnevih razlilo po zavesti, da sem pograbila jopico in odvihrala proti vratom. Ven bi šla! Med polji bi pustila, da bi me veter bičal po obrazu, zavijala bi kot samotni volk in divje izpela neko neznano mladostno hrepenenje.

Niso me razumeli. Včasih je celo kdo s pogledom podvomil, da je z mano vse v redu...

Vsako leto sem jeseni odšla »v mesto«. V žepu sem stiskala denar, ki sem ga zaslužila, ko smo obirali hmelj. Zdela se mi je, da nosim s sabo celo bogastvo.

Za tega kupim tako darilce, za onega drugačno, zase kupim čevlje in jopico, ostalo bo še za kak par svilenih nogavic. Na vogalu pogledam še v knjigarino...

Razočaranje je bilo vedno enako. Veliko prej je skopnel denar, kot sem si zamislila. Vse je bilo dražje, za darilca na koncu ni ostalo, tudi čevlje in jopico

sem izbirala med tistimi cenejšimi in manj lepimi...

Ah, bo že kako, sem razmišljala, ko je vlak sopihal proti domači postaji. Če sem razprla vrečko, je iz nje zadišalo po novem, nekaj skrivnostno obetavnega je bilo v tistem vonju, da se mi je smejalo...

Kadar smo se na jesen zbrali na sestanku mladinskega aktivca, je bila velika soba v Domu partizana podobna čebeljaku.

»Grupa A,« je z odločnim glasom razporejal predsednik, »bo pomagala pri spravilu poljščin na kmetiji pri Goltniku! Šolski kuhinji bodo dali deset gajb krompirja in deset gajb jabolka! Grupa B bo na zadružnem pomagala pri koruzi! Šolska kuhinja bo vsak dan dobivala toliko in toliko litrov mleka...«

Vsak je kaj predlagal, vsi smo komaj čakali, da se zapodimo, da se dokažemo. V glavi mi je brenčalo: »Bom kos nalogi, ki so mi jo zaupali... bo skupina, ki jo vodim, dosegla normo... od truda so odvisni rezultati. Ni hče, ne bo boljši od nas! Predsednik je rekel: »Za našo svetlo prihodnost — na delo!«...

2. DEL

Oktobrski veter je zapihal tako močno, da se je gornji del slabo pritrjenega okna kar sam odprl.

»Na, pa je tu jesen,« sem pomislila in nekaj kurji polti podobnega me je obilo. Pa ne od kake emotivne prenapetosti.

Jezni piš, ki se ni dovolj znesel nad oknom, je zavil okrog vogala stolpnice in se skozi špranje, ki jih ni malo, zapodil vame.

»Francelj, iz vseh lukenj vleče,« sem si drznila omeniti.

Verjetno je mrzlo polilo tudi njega, da ni bil preveč razpoložen:

»Kaj pa misliš, da boš za petsto milijonov dobila oklopno stanovanje! Vleče, ja, pa premakaj tudi, pa vrata se ne zapirajo!...«

Čudno me je stisnilo nekje notri, da sem stopila do telefona:

»Halo, ja... dober dan! Veste kaj, ja... spet sem jaz... A ste že dobili bukova drva?«

»Tovarišica, sem vam že stokrat povedal, da morajo priti te dni enkrat! Kaj jaz morem, če jih še ni! Jih boste že dobili, ko bodo...«

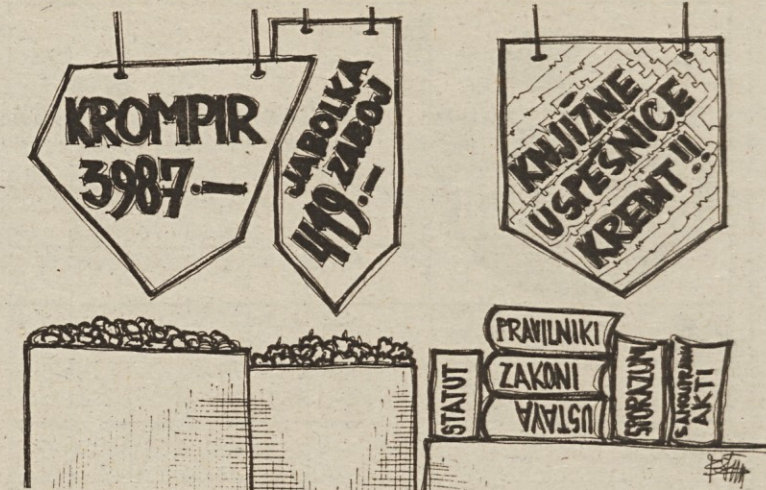
To mi je povedal s takim glasom, kot da pri Kurivu najtežje prenašajo zmrzljivce, ki kar naprej težijo za drva.

»Sploh pa, tovarišica, ne bo samih bukovih, mešana bodo, po tristoosemdeset jurjev!«

»No, vsaj ena novica na deset pozivov,« sem postajala strupena. »Dokler jih boste dobili, bodo pa po petsto, ne?«

»Tovarišica, za drva se mora človek pobrigati spomladi, to menda veste, ne?«

Taka nesramnost! Marca, ko sem klicala, se je ta isti ošabnež široko zarežal in rekel: »Ja, tovarišica, o tem se bomo pa pogovarjali po 15. juliju!«

Ne vem, kaj vse sem mu rekla. V ušesih mi je šumelo, dlani so se mi oznojile, izkričala bi mu ves bes, ki se je nabiral dolge rgesce. Kaj pa on ve, kako razjeda občutek odgovornosti! Morda je celo sam, brez družine! Lahko se pokrije s toplo odejo in je preskrbljen...!

Ni me razumel. Sredi divjaškega monologa sem se zavedla, da se v slušalki oglašata tu-tu...

V žepu sem stiskala denarnico in prijetno toplo mi je bilo ob misli, da postaja letos moj potomec šolar. Korakala sem mimo izložb in v mislih nizala ogrlico prelepih stvari, ki mu jih bom kupila. Takle dogodek je pa že vreden, da mamica izprazni črni fond! Zamolčala sem tista dva milijončka, ki sem ju honorarno prislužila...

Torbica bo malo boljša od povprečja... Pa komplet iz jansa mu bo krasno pristajal... tudi superge bom malo izbirala; kake take, ki bodo imele frajerski odtenek...

Mi nismo imeli, ko smo bili majhni, zakaj ne bi privoščili svojim otrokom... »Štiristočsemsto!« Prodajalka v papirnici je bila zelo prijazna. Spretno je zavijala nakupljeno in že s prstki tipkala po blagajni. Jaz pa sem gledala. Molče sem vzela s pulta majhen zavitek. Na otroškem oddelku imajo vse, kar je v zvezi z mini oblačilci, v malem prstu. »Tele hlače, gopca, so resnično poceni. Če upoštevate, da so podložene s

flanelo, zelo tople, moderne! Tristopetdeset jurjev danes ni že noben denar! Pa jaknčka, pogledajte! Kako lepo je narejena: podložena ramena, z usnjenim trakom obrobjen ovratnik, moderno, prav srčkano...«

Tista toplina, ki sem jo čutila okrog srca, ko sem se odpravljala v mesto, je plahnela.

Dežni plašč mora biti... gumijasti škorenjci so nepogrešljivi... Mrzlično sem črtala s seznama vse tisto, kar ni bilo ravno nujno. Še za malico bo treba dati... tiste knjige bodo dobili šele novembra... ne, trajne si pa ne bom privoščila... Nisem si mogla kaj, da ne bi bila malce razočarana...

»Tovariši,« je povzel predsednik, »situacija, v kateri se nahajamo, je več kot kritična. Zato bo potrebno usmeriti vse težnje in prizadevanja na eno samo točko. V prihodnosti bomo morali temeljito analizirati in rekonstruirati vse dejavnike, ki v končni fazi lahko formulirajo konkretne planske sheme...!«

Buljim v papir pred sabo in v mislih pripravljam popoldansko akcijo: če prevedem tisti dve strani, zaslužim devetdeset jurjev... ni veliko, ampak Francelj bo s fušem popoldne, ne, dva dni ima, zaslužil štiristo jurjev... V soboto bomo šli na deželo, mama je pisala, naj pride-mo po krompir... jabolka bo organizirala tašča... še v Prekmurje moramo, da se zmenimo za tistega pol teleta...

»To bi bil, tovariši, predosnutek predpredloga...« Škoda, da zadnjič nisem vzela dveh kartonov olja... dva jurja dražji je pri litru... Če se bomo združili, je prav mogoče, da bodo po tej plati izvedli kako ozimniško akcijo...

»Od nas samih, tovariši, od vsakega izmed nas je odvisno, ali bomo našli pot iz tega težkega momenta! To, tovariši, je apel...«

Meta Malus
MMT, TOZD CONTAL

Mercator Turist vabi

Na izlete z domačo agencijo

Mercator Turist — poslovna enota delovne organizacije Mercator Mednarodna trgovina, ponuja več zanimivih programov za izlete.

BRIONI—PULJ

Odhod iz Ljubljane ob 6. uri. Vožnja po avtomobilski cesti do Razdrtega in od tod skozi Kozino, mimo Šmarji in skozi Buje do Fažanske pri Pulju. Vožnja z ladjo čez Fažanski kanal na Brione. Ogled otoka Veliki Brion z lokalnim vodnikom (približno 3 ure):

- Fotografska razstava »Tito na Brionih« prikazuje državniško in izvenredniško aktivnost tovariša Tita.
- Cerkvica sv. Germana iz 15. stol. z znamenitimi freskami.
- Arheološki muzej hrani dokaze o življenju na otoku od prazgodovine dalje.
- Etnografski muzej narodov in narodnosti Jugoslavije.
- Živalski vrt z redkimi živalskimi vrstami.

— Fazanerija s fazani, jerebicami, prepelicami, papigami, flamingi... — Zaliv verige z ostanki stare rimske naselbine.

Nato vožnja z ladjo v Fažano in potem z avtobusom v Pulj. Kosilo. Prosto za zasebne ogledke. Pozno popoldne odhod. Vožnja mimo Pazina, skozi Buzet, Kozino in po avtomobilski cesti s prihodom v Ljubljano v poznih večernih urah.

Cena izleta je 3.300 din za osebo pri udeležbi najmanj 45 oseb.

V ceno so vračunani: avtobusni prevoz, izlet z ladjo na Brione in ogled s krajevnim vodnikom, kosilo, vodstvo in organizacija.

HRASTOVLEJE — BUZET — BRIONI — PULJ

1. dan

Odhod iz Ljubljane ob 14. uri. Vožnja po avtomobilski cesti do Razdrtega in od tod do Hrastovlj. Ogled znamenite romanske cerkvice s freskami iz 15. stoletja (mrtvaški ples, delo mojstra Janeza iz Kastva). Nato vožnja do Buzeta. Sprehod po starem mestu z ogledom mestnega muzeja. Nato obisk istrske pivovarne s pokušnjo piva ali vinske kleti s pokušnjo vina. Nastanitev v hotelu. Večerja, nastop domače skupine, nato ples. Prenočitev.

2. dan:

Zajtrk. Vožnja skozi Pazin in Vodnjan do Fažane pri Pulju. Prevoz z ladjo čez Fažanski kanal na Brione. Ogled otoka Veliki Brion s krajevnim vodnikom (približno 3 ure) — (opis ogleda je pri enodnevnem izletu). Nato vožnja v Pulj. Kosilo. Prosto za zasebne ogledke ali počitek. Odhod pozno popoldne: vožnja skozi Buje, mimo Šmarji in Postojne do Ljubljane.

Cena izleta je 4.750 din za osebo pri udeležbi najmanj 45 oseb.

V ceno so vračunani: avtobusni prevoz, polpenzion v Buzetu s folklornim sporedom, ogled pivovarne ali vinske kleti s pokušnjo, izlet z ladjo na Brione in ogled s krajevnim

vodnikom, vstopnine in ogledi po programu, vodstvo in organizacija.

— Čas in kraj odhoda se po želji in po dogovoru lahko spremeni.

— Trajanje izleta, smer poti, kategorije hotelov (pri izračunu smo upoštevali hotele B-kat), prevozna sredstva itd. lahko po želji spremenimo.

— Vse cene so izračunane na minimalno udeležbo 45 oseb po veljavnih cenah z dne 17. 8. 1984.

Plav. Krajši postanek za toplo malico. Potem vožnja skozi Kanal v Brda: Lig, Britof, Neblo. Daljši postanek v Dobrovem, upravnem, gospodarskem in kulturnem središču Brd. Sprehod mimo dvorca do vinske kleti. Ogled kleti in pokušnja vina. Nadaljevanje poti skozi Medano (ogled Gradnikove rojstne hiše), Vipolže (sprehod mimo dveh včasih mogočnih graščin) in Šmartno (ogled srednjeveškega naselja z

— Tujino lahko prodajamo domačim gostom tako, da pri nas kupijo barvne prospekte.

— Pridržujemo si pravico, da spremenimo ceno izletov v primeru spremembe cen prevoznikov ali hotelsko gostinskih storitev ali odpovemo izlet v primeru višje sile.

IZLETI ZA SKUPINE

Enodnevní izleti

Dan v Brdih

Odhod iz Ljubljane ob 7. uri. Vožnja po avtomobilski cesti do Razdrtega in od tod do Vipavskega Križa. Ogled ruševin starega gradu. Nato vožnja mimo Nove Gorice do

obrambnimi stolpi in kraljevih fresk v župnijski cerkvi) do Gonjač. Ogled spomenika NOB in vzpon na razgledni stolp, od koder je čudovit razgled na prostrana Goriška brda, bolj pozno kosilo v dobri gostilni pod stolpom. Možnost nakupa vina in sadja. Vrnitev v Ljubljano po najkrajši poti s prihodom v večernih urah.

Cena izleta je 1.850 din za osebo pri udeležbi najmanj 45 oseb.

V ceno so vračunani: avtobusni prevoz, topla malica, kosilo, ogled in pokušnja v vinski kleti, vstopnine in ogledi po programu, vodstvo in organizacija.

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3. Izdaja Center za obveščanje SOZD Mercator. Uredništvo: Aškerčeva 5, 61000 Ljubljana. Telefoni: odgovorni urednik 221-044, novinar in tajništvo uredništva 221-010 in 218-522 (int. 74).

Uredniški odbor: Kristina Antolič, Marko Bokal, Mile Dolenc, Meta Malus, Sergej Paternost, Ljuba Sukovič, Mirko Vaupotič.

Odgovorni urednik: Jaro Novak. Tehnični urednik: Dušan Lajovic.

Tiska ČGP Delo Ljubljana.

Glasilo prejemajo delavci, združeni kmetje, učenci in upokoenci sozda Mercator. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada: 14.000 izvodov.

Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.